

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hétre ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hétre ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-heteből pott sor egyszer 30 fillér
minden következéskor 16 fillér

Nyitlár sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 102.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
Jósef főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda augusztus 19.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérlekk: Városok állami segítése.
- Válságos helyzet.
- Augusztus 18.
- A bécsi közös-könyha.
- Návay Lajos Battonyán.
- Büntetés elől a halálba.
- Sikerült levegő-út.
- A külön mellékállomás.
- Vince Viktória mankója.
- A hamisnevű primadonna.
- Fort Chabrol Erzsébetfalván.
- Reformok az aradi királyi adóhivatalban.
- A király születésnapja.
- A szökés párosan.
- Jubileumi kereszt.
- Megbüntetett hentes.
- Egy magyar tragédia tragédiája.
- Harc a „vörösek” terrorizmusa ellen.
- Téma: Király-legenda. Irta: Ujvári Péter.

Városok állami segítése.

Arad, augusztus 18

A félhivatalosak néhány nap előtt kellemes hírrel lepték meg az ország városait. E híradás szerint a belügyminiszter a városok terhein könnyíteni szándékozván, ez év szeptember havában tanácskozássra fogja összehívni a városok képviselőit, hogy velük a segítség módját megbeszélje.

Jöttek azonban a fürge könyomatások és az újságok fent reprodukált híret tegnap megcáfolták. Andrassy szívén hordja ugyan a városok érdekeinek az előmozdítását, elvben nincsen ellene, hogy a városok terhein az állam könnyítsen, de azt még ő maga sem tudja, hogy ezt az elvet mikor fogja gyakorlatilag megvalósítani.

Amily jóleső érzést váltott ki a városok polgárságából az első híradás, oly kellemetlen hatása volt a cáfolatnak, mert ebből nyilvánvaló lett, hogy a városok még mindig mostoha gyermekei a belügyi kormányzatnak és ennek következtében a városok polgárai tovább is görnyedezni fognak a nagy közterhek súlya alatt.

A városok legnagyobb szerencsétlenségére eddigelé az összes belügyminiszterek a megyei közélet terén kezdték meg politikai pályájukat és a megyei intézmény iránti rajongásuk elkísérte őket a miniszteri székbe is. Innen van az, hogy a vármegyék általános közigazgatási és árvaügyi kiadásait már régebb idő óta az államkincstár fedezi oly jövedelmekből, melyek 75 százalékát a városok polgárai fizetik.

Ha egy kis jóakarát volna a belügyi kormányzatban, úgy minden állami segítség nélkül rendezhetné a városok ügyeit.

Nem kellene egyéb, mint a városi közigazgatást megszabadítani a nem ide tartozó teendők sokaságától, másrészt végtét kellene vetni annak, hogy az állam teendőinek tulnyomó részét ingyen végeztesse a városokkal.

Igy például első sorban az új ipartörvény képviselőházi tárgyalásánál a törvénytervezetet olyképp kell módosítani, hogy a városok területén az I. fokú iparhatóság nem a főkapitány, (rendezett tanácsú városokban nem a tanács,) hanem a megfelelő szervezettel ellátandó ipartestület. Ennek fentartása természetesen az érdekelteket fogja terhelni, a város polgárai pedig megszabadulnak az iparhatóság kiadásaira fordított és fordítandó kiadásoktól.

ság kiadásaira fordított és fordítandó kiadásoktól.

Ugyancsak ezt eredményezné az is, ha a rendőrségtől a bíraskodás jogát elvennék. Jogállamban különben is muszka izü a rendőri bíraskodás. Utalják ezt a rendes büntető bíróság hatáskörébe, hol a vád- és védelem jobban érvényesülhet, hol az anyagi igazság inkább győzedelmeskedhetik, mert arra termett, jogilag képzett bírák tárgyilagosan döntenek el a jogvitát.

E kétfős intézkedés által a rendőrség visszaadná tulajdonképeni rendeltetésének: a rend és közbiztonság főtartója lehetne és megszabadulna a város egy csomó személyi kiadásától. Mert, ha a rendőrség iparhatósági teendőit az ipartestület venné át, bíraskodási jogát pedig a rendes bíróságokra ruházzuk, úgy kisebb személyzet is elvégzi a megmaradt teendőket. Ezzel kapcsolatban a rendőrségtisztviselők régi óhaja is teljesedne, mert a kisebb létszámú rendőrséget, tisztviselőket és legénységet egyaránt, minden államosítás nélkül jobban lehetne dotálni.

És most térjünk át arra, hogy az állam ne kívánjon a városoktól ingyen munkát. A városok saját közegeikkel és tisztviselőikkel írják össze minden évben az adózókat; kivetik az adók tulnyomó részét, nyilvántartják, behajtják a kivett adókat, befizetik az állampénztárba a behajtott összeget és végül összeállítják azoknak a neveit, kiknek adója bármilyen eimen leírásba, törlésbe hozandó.

Ezt a nagy munkát az állam teljesen ingyen végezteti a városokkal. Ezeknek már most nem állami segélyért kell ri-

Király-legenda.

Irta: Ujvári Péter.

Mikor világverő útján macedóniai Sándor Jeruzsálembé ért, maga elé idézte a város irástudóit, hogy tudakolja tőlük: merre vezet az út Afrikába.

— Nehéz út visz odáig — szólta Abtaljon, a legvénebb. A sötétség országán kell keresztül haladnod és az ország rejtelmel módfelett veszedelmesek.

— Ezt az én irástudóim is tudták, — szólta a király. — A veszedelmekkel majd megbirkóznak a katonáim. Ti azt mondjátok nekem, hogyan jutok el odáig.

— Lybiai szamarakon — volt a válasz, — azok a sötétségben is biztosan haladnak. Továbbá pedig csomózatok vasláncot az erdő első fájára és huzzátok magatok után, hogy visszajöven, az utat megtaláljátok.

Tetszett a királynak a bölcs tanács és további beszédbe elegyedvén a bölcssekkel, így szól:

— Messze földön dicsérik bölcs híreteket. Országokat és birodalmakat hódítottam és birodalmakat érő kincseket ejtettem zsákmányul a katonáim. De aranyánál, ezüstnél többet ér a bölcs szó. Azért hadd vigyek ebből az országból ilyen zsákmányt hasa Macedóniába. Mond-

játok meg nekem, mi volt előbb a világon: a világozság vagy a sötétség?

- A világozság.
- Honnan tudjátok?
- Mert a sötétség nem lehetett célja a világteremtésnek.
- Kik neveztek ti bölcs embernek?
- Azt, aki előre ismeri cselekedeteinek következményeit.
- És kik neveztek erősnak?
- Azt, aki indulatajn győz.
- Kik neveztek gazdagnak?
- Azt, aki a kevéssel is megelégszik.
- Hogyan élvezi az ember az életet legjobban?
- Ha nélkülözni szoktatja magát.
- Aki nélkülöz, nem élvez.
- De nem szenved, ha mértéktartó és elérhetetlen jókra nem vágyakozik.
- Mik szöktetik az ember halálát?
- A jó napok.
- Azt hinném: a rossz napok inkább.
- A rossz napok küzdelemre és munkára serkentik, a jó napok lustává, fáradttá és harcra képtelenné teszik az embert. A fáradtság pedig a halál kezdete.
- Mily jóval nyerhetjük meg az emberek szeretetét?
- Ha rajtuk uralkodni nem vágyakozunk.

— És akit a végzet rendelt uralkodónak a népek fölél, az mit tegyen?

- Az szeresse a népet jobban, mint a hatalmát és ha uralkodásával az emberek büszkeségét sérti, engesztelje jószággal ki őket. Ha így él, a népek milliói szeretni fognak.
- Tudjátok, hogy én nem így éltem? Vakmerő beszéd ez, amelyvel királyi felségem ellen lázadtok!
- Igaz beszédet kívántál tőlük, nagy király. Ha hazudunk, parancsod ellen teszünk és ezzel lázadtunk volna királyi felséged ellen.
- Ami engem bánt, azt én mérem meg. Ha nekem a hazugság kedvesebb, mint az igazság, akkor ti hazudjatok.
- Zsákmányolni akartál, király. Hamis ékköveket nem adunk.
- És ha vakmerőségtekért mégis halállal lakoltatják?
- A kincsesház a királyé és akkor zárja lakatra, amikor neki tetszik.
- Macedóniai Sándor pedig kedveléssel hallgatta a bölcs beszédet, biborba öltöztette a bölcsöket és aranyláncokkal ékesítette a mellüket és mikor elment tőlük, imígyen szólta:
- Ha világjáró utamban a menyég kapujához érnek, hüvelyébe teszem kardomat és visszafordulok. Mert az ég birodalmát ti hódítottátok meg. En azt tőletek el nem vehetem.

mánkodniok, hanem polgári önerzettel, eréllyel és kitartással követelniük kell, hogy az általuk végzett munka díjaztasék. Ennek a kiszámítása nagyon egyszerű: állítsák össze az adóosztály, pénztár és számvétség személyi és dologi kiadásait és ebből fedezze az állam az aránylagos részt. Hogy ezt példával illusztráljuk: egy városban, ahol az állami adó 55 százaléka a pótdadó, ott a fenti kiadások 55 százalékát fizesse az állam, 45 százalékát pedig a város.

A katonai ügyosztály személyi és dologi kiadásait viselje egészen az állam.

Abszurd dolog az is, hogy a városok által fentartott községi bíraskodásért a díjakat az állam szedi. Vagy végeztesse el az állam ezt saját közegeivel, vagy pedig a befolyó jövedelmet engedje át a városoknak.

Ugyanide tartozik a helyhatósági bizonyítványok kiállításának a kérdése is. Itt már pedzik a városi hatóságok, hogy ők tulajdonképpen a város által fizetett tisztviselők által végeznek munkát s így ennek illetéke a városi pénztárt kell, hogy illesse. De ahelyett, hogy az államiól ezen illetékek átengedését kérték volna, kivetettek külön városi illetéket és ez által előállt az a hihetetlen tény, hogy ha én a város fizetett tisztviselőjétől egy helyhatósági bizonyítvány kiállítását kérem, úgy ezért az államnak fizetek 2 koronát, a városnak pedig külön két koronát.

Törvényhozásilag ki kellene mondani, hogy a városok tűzkár elleni biztosító szövetkezetet létesítsenek, melynél a város összes ingatlanai kötelezőleg biztosítandók. Ez a biztosító szövetkezet viselné a tűzrendőrség fentartási költségeit. Mert az mégis csak ostoba nagyelkültség, hogy mi a nagy pótdából egy jól szervezett tűzoltói intézményt tartunk fel, hogy a nagyvagyonu bel- és külföldi biztosító társaságokat a nagyobb károktól megvédjük és ez által mi járunk hozzá, hogy nagyobb osztalékokat fizethessenek.

Városi takarékpénztárak felállítása, zálogházak létesítése szintén segíthetne a városok pénzügyi helyzetén, valamint az,

ha törvényileg szabályoztatnék az önálló, fokozatos városi adó ügye is.

Ezek volna a városok pénzügyi rendezésének a főbb elvei és ezek megvalósítása által lehetne csak a nagy pótdadót leszállítani és ez által a polgárság terhein könnyíteni.

Dr. F. M.

Válságos helyzet.

Miért járt Wekerle Kossuthnál?

Differenciák a kormányban.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, augusztus 18.

Politikai körökben általános feltűnést kelt Wekerlének Kossuthnál való hirtelen látogatása. Míg egyesek a látogatást pusztán udvariassági aktusnak tartják, addig mások — a jobban értesültek — azt mondják, hogy a látogatás azért vált szükségessé, mert — mint tudósítónk jelenti — a kormány kebelében váratlanul differenciák merültek fel a fuzió és a választói jog dolgában. Ezeket a differenciákat kellett Wekerlének elintézni Kossuthnal, a legnagyobb többségi párt vezérével. Hogy ez mennyire sikerült, az természetesen egyelőre nem került nyilvánosságra, annyi azonban bizonyos, hogy a koalíció vezéreiből nyugtalansággal tekintenek az őszi politikai kampány elé, mely mindenestre nagyon élénknek ígérkezik.

A kormány kebelében felmerült nehézségeket Bécseből is megerősítették. Sőt a bécsi rendszeren jól értesült források azt állítják, hogy a magyar miniszterium helyzete úgy a fuzió, mint a választói jog dolga miatt egyenesen válságosra fordult. Wekerle a jövőre nézve minden áron egységes pártot akar és ezt a fuzióval akarja elérni. Szerinte a minduntalan széthúzó koalícióval már alig lehet eredményesen kormányozni. Csak hogy a fuzióak más egyben kívül újat alj a bankkérdés, amelyre nézve a függetlenségi párt nem akar engedni, míg Andrassy annak feltétlen kikapcsolását kívánja.

A válságos helyzetet azonban elsősorban a választói reform idése fel. A kormány egy bécsi lapnak a választói jogra vonatkozó kös-

léseit kategorikusan megcáfoltatta. És a lap a többi között azt is megírta, hogy Andrassy törvénytervezete már megnyerte az előzetes királyi szentesítést. A kiadott kommünké, mely a bécsi lap közleményét elejétől végig koholtnak mondja, természetesen ezt is cáfolja és így közvetve hivatalosan is megtudtuk, hogy a választói reform még nem kapta meg az előzetes szankciót. Beavatott politikai körökben különben ugyis tudták ezt. Tehát a választói jog még mindig a levegőben lóg. Andrassy plurális javaslata egyelőre senkinek se kell. Odafent Bécsben húzódoznak tőle, lithon meg már az összes nemzetiségek, szociáldemokraták, parasztpártiak, balpártiak stb. megmozdultak ellene, míg a függetlenségi párt sehogy se akar a reform ilyen alakjával megbarátkozni.

A politikai helyzet tengelye tehát a választói reform, amely ha olyan lesz, hogy nem kelt közmegegyezést, úgy Andrassy le fog mondani, ami úgy a kormányt, mint a koalíciót válságba fogja sodorni.

Augusztus 18.

A főváros ünnepe.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 18.

A király születésnapja alkalmából az évente szokásos katonai parádét megtartották a Vérmezőn. Az idő kedvezett a díszszemlének s kora reggeltől fogva valóságos népvándorlás indult Budára. Az összes közlekedő eszközök csak úgy ontották a kíváncsi közönséget, amely sűrű rajokban ellápte a Vérmező környékét. A tömeg nagy részét vidékiek képezték, akik hagyományos szokás szerint a szent István napra rándultak fel a fővárosba. Reggel hét órakor vonult fel az első csapat zenésztől s utána sorban érkeztek az ezredek. Nyolc órára már az egész helyőrség felállott a Vérmezőn. A csapatok négy oszlopban sorakoztak.

(Díszszemle.)

Az első oszlopban állottak báró bécsburgi Karg János parancsnoksága alatt: a Ludovika Akadémia, a hadapról iskola, a honvéd gyalogezred, a hatvannyolcadik gyalogezred négy zászlóalja és a 32. gyalogezred három zászlóalja.

Hódító útján az amazonok országába ért. Csatarendbe állította katonáit, hogy a határszéli várost megostromolja. Két nap óta dőngötték már faltörő kossai a várfalakat, de azok nem rendültek meg. Tábortornyából pedig égő szurkot röpítették a városba, de az amazonok nem adták meg magukat.

Harmadnapra kivágatott a várhídon az amazon fejedelemről követe, aki a király elé járulván, így szólt:

— Azt isenl fejedelemasszonyunk tenéked, szüntesd be balga erőlködésed, a melynek vége dicséletlen lesz. Ha győzől, ha legyőzted, a világ egyformán gyalázatodot fogja hirdetni. Ha győzől, azt mondják, csak asszonyok fölött dicsélet-maskodtál, ha legyőzted, még nagyobb létszen megajánlatásod, mert azt mondják: asszonyok győztek le.

A király megértette a beszéd igazságát, esküvel fogadta, hogy az országot bántatlanul hagyja és minden ellensége ellen védelmébe vesszi. Ezután pedig a városba vonult, hogy ünnepl lakomán pecsételje meg a királyi szót.

A lakomán pedig aranyasztalokra terítették és aranytalakon aranycipókat tálatk elébe.

— Enni akarok, — szólt a király. — A szemem az várhat még, de a gyomrom, az türelmetlen.

Mire az amazonok fejedelemnője mosolyogva így felelt:

— Azt hitük, világverő nagy ur, hogy kenyérből Macedóniában sem szűkölködsz. És hogy kenyéret egyél, nem kellett ilyen messze utra törni magad.

— Megszégyenülve távozott a király az amazonok városából, amelynek kapujára ezt írta:

— Én, macedóniai Sándor, balga voltam, míg nem az asszonyok országába jöttem, hol igaz bölcsességet asszonyoktól tanultam.

Utaltan utakon vezette nagy seregét, amely hősi megnyugvással viselte a töredelmeket. Helednapra egy völgybe ért, amely gyönyörűség volt embernyomtól illetetlen szépségében. A levegője balszamos volt, a patakja tiszta, miat a szűz hajadon szemé és a patak vize édes volt és az inynek kellemes.

— E patak, — szólt a király főpapja — az Éden kerjében fakad bizonyára. Ha főfelé irányát követjük, a paradicsomot érjük el, uram király.

A király a patak irányát követte felfelé, míg nem egy virágokból font kapuhoz ért. De ez a kapu szűlrádbb és erősebb volt az érc kapunál és a király hiába döngötte azt hatalmas kőpjával. Türelmét elvesztvén, bekiáltott:

— Akárik vagytok belül, a kaput nyissátok ki. Én parancsolom, a világ ura.

Mire egy szelídzenésű szózat így felelt:

— Ez Isten kapuja; csak az igazaknak nyílik meg.

— Király vagyok és a hatalmam igaz és igazságos. De ha bebocsátásomat ellenezni mégis volna okotok, adjatok valamit, amit emlékül magammal vihetek.

Emberkoponyát dobott ki egy kis nyílason egy láthatatlan kés.

A király fel akarta emelni a koponyát, de nem bírta. Segített a fővezére is, de ketten se bírták. Harminc ember végre felemelte, mérlegre tették, mert a király tudni akarta, milyen nagy a súlya ennek a csodálatos koponyának.

Ami ezüstöt, aranyat és más drágaságot a táborban összeszedtek, azt mind a mérleg másik serpenyőjébe tették, de a tömérdek kincs nem bilentette fel azt a serpenyőt, amelyben a koponya volt.

Kérdi a király a bölcstől, mit jelent sen ez?

Mire azok így válaszszal nyugtatták meg:

— Nézd, e koponyában még nem porladt el a két szem. És tessi oly súlyossá. Mert az ember szemét, amíg eleven, nem lehet egykönnyen jóllakolni. Szólj a szemre egy márknyil port csak, öld meg végképpen, meglásd a koponya könnyűvé válik egyszerre.

A király követte tanácsukat és úgy történt, ahogy megjósolták.

A második oszlopot képezték Gurllen József vezérőrnagy vezetésével: a hetedik úszerezred, az ötvenkettedik gyalogrezred három zászlóaljja és a harmincnyolcadik gyalogrezred három zászlóaljja.

A harmadik oszlopban voltak: a tizedik, tizenegyedik tábori ágyuzerezred, a negyedik tábori tarackrezred és a nehéz tarack üteg. Fölöttük Weiss Gusztáv vezérőrnagy parancsnokolt.

A negyedik oszlopban sorakoztak Hauer Lipó: báró vezérőrnagy parancsnokságával a negyedik vonatosztály, az első honvédhuszárezred két osztálya, a tizedik huszárezred öt osztálya és a negyedik lovas tüzérezred.

Az összes csapatok fölött Ziegler Alfréd lovag altábornagy parancsnokolt. Nyolc óra 15 perckor kürtszó jelezte Üxküll Gillenband Sándor gróf hadtestparancsnok érkezését. A hadtestparancsnokot ezárnységei és a vezérkar kísérte. A Vérmező bejáratáig eléje lovagolt Ziegler altábornagy és jelentést tett. Azután a hadtestparancsnok kíséretéhez csatlakoztak a lovascsapatok és Üxküll Gillenband szemlélet tartott a csapatok felett. Ellovagolt a felállított oszlopok előtt, miközben a zenekarok a *Gotterhaltet* játszották. A szemle végeztével a hadtestparancsnok és a vezérkar a Vérmező ut felé mentén felállított tábori sátrakhoz vonult. A középső sátorban délszaki növényekkel körülvéve állott az oltár, amelyen Várady Géza katonai apát tábori misét mondott. Mibe közben a csapatok háromszori sortűzet adtak, a kis Svábhegyen pedig huszonnégy ágyulövés dördült el. A mise fél tíz óráig tartott. Ekkor a csapatok a Vérmező északnyugati részébe vonultak és megkezdődött a defilé a hadtestparancsnok előtt. Közben a zenekarok a *Gotterhaltet* játszották. A mise alatt a hatvanhatszodik gyalogrezred zenekara játszott egyházi énekeket. Körülbelül tíz óra után véget ért a katonai parádé és a több ezer főnyi tömeg lassan széjjel oszlott. Ezután a csapatok zenésző mellett bevonultak a laktanyákba. Délben a legénység bort és sültet is kapott, továbbá ma a legényeknek kimenőjük volt. Délután három órakor Üxküll Gillenband gróf hadtestparancsnoknál díszbéd volt. A falköszöntő alkalmával a kis Svábhegyen három ágyulövést tettek.

Macsdóniai Sándor innen a sötétség országába ment, amelynek királya fejedelmi szíveséggel fogadta. A trónteremben ültek éppen, amikor két férfi jött alázatossal a trón elé, földrovetik magukat és kéri a királyt, tenne igazságot ő közöttük.

— Mi a panaszok? — kérdi a sötétség országának királya.

— Uram, — kezd az egyik, — én telket vásároltam ettől az embertől és rajta egy kis vityillót. Mikor a kunyhót lebontottam és fundamentumot kezdtem ásni az új épületnek, a földben egy kincses ládát találtam, tömördek drágasággal. Gyorsan viszem ehhez az emberhez, mondván, hogy én csak a telket vásároltam, nem a földjében levő kincseket is. Ime, vedd a drágaságaidat. De ő nem akarta el fogadni, mondván, a telket mindenestől adta el nekem. Ha a földje kincseket rejtett, akkor a kincsek is az enyéim. Parancsold meg, uram, hogy ami az övé, azt vegye vissza, mert én nem igaz jószágot nem hagyok örökül a flamra.

— Hát van fiad? — kérdi a király.

— Van, — feleli a panasztévő.

— Hát neked?

— Nekem nincs, csupán egy leányom van.

— Nos hát, — szól a király jószágon, — házasságot össze a gyerekeket és a kincset adjátok nekik hozományul.

(A főistentisztelet.)

A királyi várpalota Szent István templomában délelőtt 11 órakor ünnepi bálaadó istentisztelet volt, amelyen az udvarnagyi hivatal, a várkapitányság tisztviselői, valamint az udvari személyzet vett részt. Az istentiszteleten Kántor Károly udvari apátplébános celebrált fényes szegédlettel.

(Tisztelgés a miniszterelnöknél.)

A Mátyás-templomban tartott ünnepélyes istentisztelet után fogadás volt a miniszterelnöknél, melyre többek között megjelentek: Székely Ferenc koronaorvos, Török Aurél tudományegyetemi rektor, Fülep Kálmán főpolgármester, Gulner Gyula pestmegyei főispán és Boda Dezső főkapitány. A miniszterelnök a jelentkezőket együttesen fogadta és átvette tőlük a szerencsekívánatokat a király számára.

Délután három órakor volt a miniszterelnöknél a díszbéd.

A nagyszerb propaganda. Zágrábból jelentik: Politikai körökben az a hír van elterjedve, hogy a nagyszerb propaganda ügyében megindult vizsgálat bizonyítási anyaga igen sovány és számos letartóztatott ellen nem sikerült a hazatérés vádját támogató elegendő adatot kinyomozni. Azt is beszélnek, hogy több letartóztatott bizonyítékok híján legközelebb szabadlábra fognak helyezni. Hivatalos helyen ezt nem erősítik meg. Nasic's elítélésével kapcsolatban azt beszélnek, hogy azért kell neki Szerajevóba utaznia, mert az ottani vizsgálóbíró tanúként megidézte. Szó van ugyanis arról, hogy Bosznia Hercegovinában a nagyszerb propaganda miatt letartóztatások lesznek. A koalíciós érzelmű zágrábi ügyvédek körében mozgalom indult meg és élénken agítálnak, hogy a vád alá helyezett *Prabicsevics* testvérek részére mentül többen jelentkezzenek védőknek. És persze csak tüntetés, mert a horvát büntető perrendtartás értelmében minden vádlottat csak egy védő védhet.

Szerajevóból táviratozzák: Négy volt községtanácsost a zágrábi ügyészség indítványára felügyelet alá helyeztek, mert a Nasic's féle boirányban kompromittálva vannak.

Az emberek módfelett örvendettek és boldogan hagyták el a királyi palotát.

— Farsán itéltél, királyi barátom, — szól macsdóniai Sándor azután.

— Rosszul itéltél? — kérdi azaz.

— Rosszul bizony.

— Hát a te országodban nem így itélnék?

— De nem ám. A két embert egyszerre lenyakasztatnám, mert hogy későn jelentették a királynak a kincs leletét. A drágaságokat aztán a királyi kincstár a maga tulajdonául foglalná le.

— Ugy-e, — szól a sötétség országának fejedelme, — nálatok más a világ, mint nálunk.

— Bizony egészen más.

— Hát a nap vajjon, amelyről már annyit hallottam, világít-e a te országodban is?

— Világít.

— És eső is jár nálatok?

— Jó, áldásos eső.

— Akkor nagyon jók lehetnek a kaszállítok?

— Jók a legelők is.

— A legelőkön persze sok szép gulyátok van?

— De van ám.

— No, mindjárt gondoltam, hogy a napot, meg az esőt a jó Isten a marháitok kedvéért adja néktek. Mert ti magatok, ha úgy itélték, ahogy mondtad, nem érdemlitek.

A bécsi közös-konyha.

— *Közös minisztertanács Bécsben. — A katonatiszti fizetésemelés. — Önkormányzat Boszniának. — Wekerle Bécsben.*

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 18

Még alig beszélnek a magyar képviselőházzal, a közös miniszterek azonban már holnap tanácskozásra gyűlnek össze az osztrák császárvárosban, ahova ma este Wekerle Sándor is elutazott. A közös miniszteri konferencia célja az, hogy a szeptember végén összeülő delegáció számára előkészítse a közös ügyeket, főként a közös költségvetést. Ezen ügyek között több igen érdekes kérdés vár megoldásra, melyekről bécsi tudósítónk ezeket jelenti:

Holnap, szerdán délelőtt Aerenthal báró közös külügyminiszter elnöklete alatt nevezetes közös minisztertanács lesz Bécsben. E konferencia, melyen a közös minisztereken kívül a két ország miniszterelnöke is jelen lesz, végleges határozatokhoz az őszi delegáció elé kerül a 1909. évi közös költségvetésről. Legnevezetesebb része ennek a közös hadügyi költségvetés, melyet a közös miniszterek a két miniszterelnök meghallgatásával a nyári folyamán tartott többszörös tanácskozáson állapítottak meg. Itt kerül végleges szabályozásra az elmúlt parlamenti időszak alatt oly sok vitát okozott kérdés a tisztviselők és a legénységi zsold emelésének kérdése. A közös hadügyminiszter azt reméli, hogy a mostani delegációban sikerül végre simán elintézni ezt a kétnyes ügyet.

A holnapi konferencián tájékoztatni fogja a külügyminiszter a két miniszterelnököt — így mondják ezt hivatalosan — a keleti eseményekről s ennek kapcsán a monarchia külpolitikájáról a törökországi eseményekkel szemben. Megállapítják a konferencián azt is, hogy milyen kijelentéseket tesz majd a közös kormány a delegáció előtt Bosznia és Hercegovina ügyéről. Ismeretes, hogy mindkét delegációban többen felszólaltak már a Bosznia és Hercegovina önkormányzatának érdekében. A közös kormány most elhatározta magát arra, hogy az okkupált tartományoknak óvatos formában ugyan, de autonómiát ad és erre vonatkozólag fontos kijelentéseket tesz az őszi delegációban. Ez az önkormányzat aligha lesz szélesebb körű, mint amilyennel az osztrák tartomány-gyűlések bírnak. Mivel az osztrák politikai körök véleménye szerint ennek a reformnak létesítésére a két parlament s a két delegáció közül egyik sem jogosult, az erre vonatkozó törvényt maga a király bocsátandó ki a közös kormány közbenjárására.

A holnapi konferencia elé kerül végre a szerb kereskedelmi szerződés is, melyet a skuptina már majdnem teljesen letárgyalta. Az osztrák agráriusok nagy nehézségeket akarnak a szerződés elé gördíteni és megakariják akadályozni, hogy az Ausztriában a hírhedt felhatalmazási törvény (14. §.) útján lépjen életbe, amíg viszont a dolog sürgősségénél fogva az

sztrák iparnak az érdeke. Az osztrák ormány mégis azt hiszi, hogy sikerülni fog ezeket a nehézségeket legyőzni és szerbiával végre rendezett gazdasági viszonyt teremteni.

A király születésnapja.

Az aradi helyőrség ünnepe.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 18.

Hetvennyolcadik születésnapját ünnepelte ma I. Ferenc József. Az uralkodó születésnapját nevezetessé tette most különösen az, hogy idén ülte meg a felső ausztria trónján való uralkodásának hatvanadik évfordulóját. Ebből a jubileum alkalmából a mai napon a szokottnál több kitüntetés és kinevezés hoznak a hadsereg hivatalos lapjai. Ezekből a kitüntetések közül és kinevezésekből az aradi helyőrséget illetőket alább közöljük.

A születésnap ünnepség különben Arad városában a megszokott módon folyt le. Az összes felekezetek templomaiban háladó istentiszteletek voltak, melyeken a atóságok is részt vettek. A katonai ünepségek a vár félszigetén folytak le. Egy nagy sátor volt itt felállítva, jobboldalon fekete-sárga, baloldalon a nemzeti színű zászlóval. Reggel nyolc órakor kezdődött mise, amelyen Allersdorfer Julián katonai lelkész celebrált.

A kivonult csapatok felett Arendt Lajos, mint rangidősebb tábornok tartott zemplét. Kivonult hat gyalogzászlóalj, két és fél huszárezred, a szentmiklósi lovagló ütegosztály és a honvédkerületből most Aradon összpontosított honvéd kefépáros osztag. Az ünnepet, mely alatt áromszoros disz-tűz volt, díszmenet zárta be.

Kitüntetések a helyőrségben.

A tábornoki karban történt kitüntetések közül kiemeljük a következőket:

A király Frank Libor altábornagynak, a hetedik hadtest parancsnokának a Ferenc József-rend nagykeresztjét adományozta. Nyíry Sándor altábornagy, a 25. gyaloghadosztály parancsnoka, a volt-honvédelmi miniszter és királyi biztos a Lívó-rend lovagkeresztjét kapta.

A helyőrséget illető kitüntetések ezek: Dietrich Albert ezredes, a 33. gyalogezred parancsnoka és adai Pászthy Kálmán, a szegedi honvéd huszárezred parancsnoka a III. osztályú vaskorona-rendet kapta. Lippner Károly alezredes, a lugosi 8. honvédgyalogezred aradi zászlóaljának parancsnoka a katonai érdemkeresztrel tüntetett ki; ugyanilyen kitüntetést kapak Breznói Prihradny Elek, szegedi 3. honvédgyalogezredbeli első oszt. százados, továbbá nagyjókai Farkas Vince vezérkari estületi százados, aki a szegedi 3. honvéd huszárezred aradi osztályához van toszítva.

A legfelsőbb megalégedéssel tüntették ki Herzig Ottó, Szilány Alfréd, Duka Adár báró és Gottesmann Ernő 12. huszárezredbeli századosokat, továbbá Schwarz Albert ugyanazon ezredbeli első osztályú ezredorvost és Mokry Jenő szegedi honvéd huszárezredbeli főhadnagyot. Podnanczy Béla báró őrnagy, a mezőhegyesi ménesintézet parancsnoka a Ferenc József-rend lovagkeresztjét kapta.

A csendőrségnél Schwartz Mátyás aradi, Bodor István borossebesi, Boross Kálmán borosjenői járásőrmestereket a koronás ezüst érdemkeresztrel tüntette ki a király.

Kinevezések a helyőrségben.

Ugyancsak a „Rendeleti Közlöny“ mai száma hozza a katonai tisztképző intézetekből kikerült növendékek kinevezését.

A honvédségnél Omazta Gyulát és Éliás Józsefet a lugosi 8. honvédgyalogezredhez, Neuman Oszkárt a csász. és kir. 33. gyalogezredhez, Kállay Ivánt és Pokay Dezsőt a csász. és kir. 12. huszárezredhez, Knapp Emilt a csász. és kir. 3. huszárezredhez hadnagyokká, Nahr Bélát, Schröder Dénest, Kollák Lászlót és Zöld Bélát a lugosi 8. honvédgyalogezredhez, Ányos Attilát a csász. és kir. 33. gyalogezredhez hadapród tiszthelyettesekké nevezték ki.

Vincze Viktória mankója

Csodatételek egy szentesi tanyán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 18

Az alföldi tanyai magyar népből még nem vezett ki a babonában való erős hit. A békés rónaságon még remegnek az égháborút hozó garabonciás diáktól, sőt a megbüvölésben is hisznek.

A pusztai nép hiszékenységére jellemző az alábbi történet, amely az elmúlt napokban esett meg az egyik szentesi tanyán.

Szanyi Mihály házát — írja szentesi tudósítónk — seregestől keresték fel a tanyákat. Ugy jártak oda, mint valami bucsujáró helyre. Az udvarban leborultak egy földbesszuri mankó előtt és turgón csókolták a lábát.

A mankó nagy népszerűségének története az, hogy Szanyi Minály mostoha leányának, Vincze Viktóriának, az egyik lába hirtelen felmondta a szolgálatot. Szanyi ekkor mankót szerzett leányának. A botra azonban nem sokáig volt szükség, mert mikor egy isben a leány odakünn sántikált a tanya udvarán, a mankó hirtelen ottragadt a sárban, a leány pedig — csodamódon — egyszerre csak járni kezdett. Vincze Viktória hozzátartozói ezt elmondták a környékbéli tanyáknak, akik vilámgyorsan adták tovább a sánta leány gyors meggyógyulásának történetét. A leány a nagy számban jelentkező érdeklődőknek még azt is elbeszélte, hogy meggyógyulása pillanatában megjelent előtte Szűz Mária És a szent anya ezeket mondta neki:

— Te most már meggyógyultál és többet soha sem leszel beteg. Ezt a mankót hagyd itt, mert én megbüvöltem és aki háromszor megcsókolja, az egészséges marad, amíg él.

A misztikus történet hallatára az emberek leborultak a mankó előtt és nagy áhítattal csókolták.

A megszentelt helyet nap-nap után mind többen keresték fel, azonban a mankót senki sem csókolhatta meg ingyen, hanem néhány fillért kellett fizetnie a leánynak, a mi viszont Vincze Viktória nagy szociális érzékéről tesz tanúságot.

A mankó uralmának s a leány jóvedelmének azonban rövidesen vége lett, mert a szentesi csendőrség megtudta a csodálatos históriát, s a szentségtörő legények gyorsan elkobozták a bűvös fadarabot.

Fort Chabrol Erzsébetfalván.

Betörők mint drótostótok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 18.

Az utolsó néhány hét alatt a főváros szomszédságában levő Erzsébetfalván a közbiztonságot, fölötté veszélyeztetette két fiatal ember, akik házról-házra járva a nyaraló, vagy a fővárosban levő erzsébetfalvák lakásait kifosztogatták.

A panaszok napról-napra érkeztek a rendőrséghez és a csendőrséghez. A betörők azonban olyan ügyesen végezték a dolgukat, hogy mindennél csak hült helyük maradt. Ahol lopást követtek el, ott még a lépteiknek is nyomuk veszett.

Ilyenképen elemeltek pénzt, ruhaneműt és ékszert. Elvittek ingóságokat Obelovsky Rezsőtől az Eötvös-utcából, Lőrinc Páltól a Rudófi-utcából, Konda Sándor és Hamburger Adolfól a Rozeda-utcában, Koncz Antaltól az Erzsébet-utcából, Grünér Lipót és Oláh Ferencnél a Hajnal-utcában, Szató Lajostól a Határ uton, végre Édes Dezsőnél a Bóhm-utcában.

Itt — mint fővárosi tudósítónk jelenti — úgy bukkantak a gonosztevőkre, hogy egy közeli lakó asszony figyelmes lett arra, hogy az utcai ablakokat valaki feszgeti. Egy drótostótnak látszó ember volt az ablaknyitó. Az asszony tudta, hogy Édesék nincsenek otthon és hogy nem is bírtak meg senkit sem azzal, hogy reparálják az ablakokat.

Az asszony a szomszédos „Negyvennyolcas“ korcsmába futott, ahol akkor — ebéd után lévén az idő, — többen tartózkodtak. Vagy tízen botokkal és bicskákkal fölfegyverkezve indultak a rablók elfogatására.

A két betörő közül azonban csak egyik „dolgozott“. A másik őrt állt és amikor az közeledni látta a vészdelmet, fűtlyentett egyet és megfutamodott. A fűtly a bennivőnek szólt, aki hamarosan elreteszelte az utcai ablakot. Székeket, ajtót tett az ablakok mellé és mire a tíz férfi odajött a ház elé, a suhanc még egy rozsdás kardot is vett a kezébe, amit ott talált az élezkamrában. Az éjjeli szekrényből pedig kivette a revolvert és fegyverrel mindkét kezében vette föl az ablakon át köveket hajgáló férfakkal a harcot. Egy-két lövést is tett üldözőire, de szerencsére nem talált.

A harc rendkívül éles volt. A kintlevők szitkozódtak, majd egyik másik megkísérelte beugrani az ablakon, hogy nyakencsapja az eltorlaszolt fiatal bűnöst, amikor az egy hatalmas vágással megint az utcára kergette a bántalmazóját.

Es az ekeseredett harc közel háromnegyed órát tartott. Mikor azonban az erzsébetfalvai csendőrségmester, Dékány Bertalan megérkezett, a fiatal gonosztevő egy hátsó ajtón megugrott.

Az emberek fölébe vették a legényt, aki a község határában levő szőlőskertek felé vette az útját. Az őrmester vaklövésére egyáltalában nem hederített és fu'ott, mint az üldözött vad.

Egy helyen azonban kőbe botlott és elesett. Már nem volt annyi ereje, hogy fölkeljen. A felbőszült üldözők rávetették magukat és úgy össze-vissza szurkálták, hogy ha Dékány őrmester nincs a közelben, a fiút megölnék.

Az agyonhajszolt betörőt bekísérték a városi fogházba. Itt elmondta, hogy Polocky Ferencnek hívják és hogy mindazeket a betöréseket kettedmagával, az elmenekült Lovász Jánossal együtt végezték olyanképpen, hogy drótostótoknak öltözve, egy-két füvegtáblát vettek magukhoz. A házba, ahol senki sem volt

otthon, úgy jöttek, hogy egyszerűen fényes nap-pal kiemelték az ablakot, ezen át bement az egyik, megszédítte magát és egy alkalmas perc-ben megint kibújt. A kiemelt ablakot bekittelték és tovább állottak.

A kitünő mellékállomás.

Mi van a hálószobában?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Nem szoktuk ugyan a rosszat előre megjósolni, de azt biztosan merjük állítani, hogy legközelebb operettet vagy bohózatot csinálnak abból a kedves kalandból, amelyen az aradi társaság két közismert tagja átesett. A két tag: férj és feleség. Csak néhány hónap előtt keltek egybe s házasságuk egy fedél alá hozta az aradi kereskedői kar egyik kitünő tagját és egy erdélyi bankárnak gyönyörű szöke leányát.

A fiatal nagykereskedő állandóan túl volt halmozva munkával. Reggeltől estig egymást követték az üzletfelek, sőt vacsora után is sokszor megzavarták a fiatal házasság csendes, békés és boldog együttélését. Különösen sok baj volt a telefonnal, amelynek átkozott csengője számtalanszor szólította el ifjú hltvesének oldala mellől. Végre is arra a megállapodásra jutott, hogy célszerű lesz, ha telefon mellékállomást vezetett a — hálószoba éjjeli szekrényére. A tervet meg is valósította. Az iroda személyzetének szigorúan meg volt hagyva, hogy hat óra után átkapcsolják a telefont a hálószoba mellékállomásra és most már a csengetésre nem kellett — akármilyen késő volt is — átszaladnia az irodahelyiségbe; csak kinyújtotta kezét az ágyból és már maga előtt tarthatta a kagylót. Szóval az új mellékállomás kitünően bevált.

Körülbelül két héttel ezelőtt sürgősen el kellett utaznia. Fájó szívvel bucsuzott el feleségétől, mintha nem három napra, de legalább is három esztendőre vált volna el tőle. A szép asszony is nehezen engedte el az urát, akit kért, hogyha lehet, már egy óra múlva térjen vissza és nagyon elszomorodott, amikor férje kijelentette, hogy három nap előtt semmi esetre sem térhet vissza...

A szerelmesek istene azonban megsegítette a fiatal férjet, aki már a második nap estéjén visszaérkezett Aradra. A pályaudvarról nem mehetett egyenesen haza, előbb egyik ügynökét kellett felkeresnie — de, hogy feleségét értesítse a megérkezéséről, telefonálni akart neki. Indult a pályaudvar telefonjához és már előre mosolygott azon, hogy milyen örömet szerez feleségének. Alig néhány szó után azonban érces férfihang rivallt rá a kagyló mögül:

— Ugyan tegye le a kagylót! ... nincs itthon X, ur ... mit háborgat ilyenkor ...

A váratlan fordulat hallatára — mi az maga bevallotta — majd megütötte a guta. Rögtön világosan látta maga előtt a helyzetet: felesége csak másnap estére várta őt s addig megcsalta valakivel — a tulajdon hálószobájában, ott, ahol a telefonmellékállomás volt.

A kétségbeesett férfi most már nem haza sietett; ahelyett rohant felesége rokonainak lakására, hogy majd azokkal együtt győződjenek meg az asszony hűtlenségéről. Képzelték azonban meglepetése, amikor ott legelőször a saját felesége ugrott a nyakába!

— Hát akkor ki van otthon? — üvöltött izgatottan a férj.

— Senki, drágám — felelte a felesége. — Én nem akartam egyedül aludni abban a nagy lakásban, félttem, hát idejöttem, amíg te megérkezel.

— Érdekes — szólta ismét — hát akkor ki van otthon? Kivel beszéltem én a hálószoba telefonján?

Tíz perc múlva az is kiderült. Kiderült akkor, amikor a hazaérkező házaspár elől Mari, a szobaleány és a babája ugrottak ki a hálószobából. A Mari babája, aki nem ismerte se a nagykereskedőt, se a feleségét, még szemtelenkedni is próbált:

— Mit akarnak itt ilyenkor? — fordult a felháborodott házaspárhoz. — Az ur nincs itthon, — a nagysága a rokonainál alszik ...

Kint az utcán, ahova a Marival együtt kitéssékelték, rájött aztán arra, hogy az ur mégis itthon van.

REFORMOK

az aradi királyi adóhivatalban.

*

A sablon-munka megszűnik. —

Egyszerűsítik az ügykezelést. —

A hivatalnokok szabadságot kapnak. —

Egyfolytában való hivataloskodás.

*

Tisztelgés az új pénzügyigazgatónál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Az új pénzügyigazgató előtt hivatalba lépése alkalmából a pénzügyi fogalmazói kar vasárnapi tisztelgése után ma az adóhivatali tisztviselők jelentek meg, hogy a pénzügyigazgatóság vezetőjét üdvözölve jóindulatába ajánlják magukat. Róka József válasza, amelyet a tisztviselők szónokának beszédére adott, minden tekintetben annak a modern irányu programnak hirdetése és továbbfejlesztése, amelyet már a fogalmazói kar előtt hangoztatott s amelyet lapunk tegnapi számában méltatunk. Azok a kijelentések, amiket az állami tisztviselők kötelességeiről s a közönséggel szembentanusítandó eljárásáról tett, a polgárság és a hivatalnoki kar körében a legjobb hatást keltették és gyakorlati következményeiben feltétlenül üdvös változásokat fognak eredményezni. Ezen az uton továbbhaladva minden bizonnyal sikerülni fog az új pénzügyigazgatónak a maga elé tűzött nemes célt: a pénzügyigazgatás népszerűsítését elérni.

Az adóhivatali tisztviselők ma déli tizenkét órakor testületileg tisztelgtek az új pénzügyigazgató előtt. Az üdvözlő beszédet Fekete Imre helyettes pénztárnok mondotta, aki a hivatalnoki kar örömeinek adott kifejezést afelett, hogy az aradi pénzügyigazgatóság élére ily kiváló szakférfit állítottak. Kéri, legyen jóakarattal a tisztviselők iránt, akiknek köréből szeretet és tisztelet irányul feléje.

Róka József nagyon melegen köszönte meg az üdvözlést és kijelentette, hogy nagyon jól ismeri az adóhivatali tisztviselők nehéz helyzetét és terhes munkakörét. Teljes erejével azon fog igyekezni, hogy ezen a törvényes korlátok között változtasson. Hangsúlyozni kívánja, hogy szándékában áll a felesleges, sablonos munkát kiküszöbölni és amennyire csak lehetséges, a hivatali ügykezelés terén a legmesszebb menő egyszerűsítéseket fogja életbe léptetni.

— A mai megváltozott viszonyok között, — ugymond, — nem lehet a régi, sablonos és nehézkes formákat követni. A modern tisztviselőnek az a hivatása, hogy ne csupán látszólag, mennyiségi-leg végezzen sokat, hanem azt, amit végez, érdemlegesen és eredményesen

lássá el. Kérem a tisztviselőket, hogy ügyes-bajos dolgaikban forduljanak teljes bizalommal hozzám, s én mindent a legjobb indulattal fogok elvégezni. Már most kijelenthetem, hogy hivatalnokok szabadságidejének megadásán a jövőben a legnagyobb méltányossággal kívánok eljárni, mert teljes tudatában vagyok annak, mennyire szükséges a hivatalnokoknak egy évi fárasztó munka után a néhány heti pihenés.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után a pénzügyigazgató bemutattatta magának az üdvözlésére megjelent tisztviselőket, akikkel sokáig barátságosan elbeszélgetett.

Az új pénzügyigazgató kijelentése alapján az adóhivatali tisztviselőknél biztosságos reménye van arra, hogy — mint többi állami tisztviselőknél — náluk is rövid időn belül életbe lép a munkaidő olyan megállapítása, hogy a hivatalos órák délelőtt nyolc órától délután két óráig fognak tartani.

Itt említjük meg, hogy az új hivatali intézkedése következtében a pénzügyigazgatóságnál sem vasárnap délelőtt, sem hétköznapokon délután nem lesz hivatalos óra.

Megbüntetett hentes.

Beteghust akart a vágóhidról kicsempészni.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

A földművelésügyi miniszter az augusztus elsőjén életbe lépett husvizsgálati szabályrendelet bevezető részében lelkére köti a hatóságoknak, hogy a legnagyobb szigorral járjanak el azokkal szemben, akik a husvizsgálat alól elvonják a húst, mert megdöbbentő az a statisztika, mely a fertőzött állati hus élvizete révén keletkezett emberpusztulást mutatja ki.

Éppen azért kellett a husvizsgálatot reformálni s szigorítani, hogy azoknak a visszaéléseknek vételessék eleje, melyekkel nap nap után találkozhattunk, könnyelmű és lelketlen mészárosoknál és henteseknél. Lelkiismeret furdalás nélkül adta el a tuberkulózissal telt húst a legdrágább pénzen, mert a vágóhid vizsgálat után módjában volt a beteg állat húsát üzletébe szállítani.

A szigorú eljárásra égető szükség volt, mert még arra is történt kísérlet beteg húsok kicsempészésére. Az aradi vágóhidon próbálkozott meg egy hentes-mester, de rajta vették. A kihágási bíró, akinek az élelmiszer hamisítók ellen folytatott küzdelméről majdnem naponta írunk, elrettentő példát akart statuálni a ma hozott szigorú ítélettel.

Ma délután ítélezett egy ilyen ügyben Beretz Ferenc kihágási bíró. Petrovics Antal aradi hentesmestert elítélte száz korona pénzbüntetésre és 5 napl pénzzel meg nem váltható elzárásra, mert az egy beteg sertés húsát kimérte az üzletében.

A husvizsgálatra vonatkozó új miniszeri rendelet ugyanis előírja, hogy a vágóhidon levágott állatok húsát addig nem szállítható el, míg az állatorvos azt meg nem vizsgálta. A szóbanlevő hentesmester ezt a miniszeri rendeletet respektálta ugyan, de megtette azt, hogy a levágott tuberkulózisos disznó tüdejének beteg részét titokban kivágta és elrejtette. Így az állatorvos nem konstatálhatta, hogy a levágott sertés tuberkulózisos volt s a hen-

tesztmeister megkapta az engedélyt a hus kímélésére.

Másnap azonban a vágóhid egyik szolgálja, Szankovits Mátyás takarítás közben megtalálta az elrejtett tüdőrészt, amiről jelentést tett Barkó Antal vágóhidigazgatónak. Barkó megállapította, hogy a beteg tüdőrészt egyedül csak Petrovics hentesmester rejthette el s így ellene megtette a rendőrségen a feljelentést. Mivel a kihágás bírót is bebiztosított nyert a hentesmester úneime, ezért Beretz Ferenc mindjárt meghozta a meglehetősen szigorú, de igazságos ítéletet. A hentesmester nem élt felelősségi jogával s így az ítélet jogerős.

Sikerült levegő-ut.

A német katonai léghajó.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 18.

Abban a nagy küzdelemben, melyet a nemzetek a levegő meghódításáért folytatnak, a németek járnak legelől. Zeppelin grófnak elég sikeres kísérletei után egy teljesen új konstrukciójú katonai léghajóval próbálkoznak. Most tették meg az első légi utat, amely, mint legutolsó berlini táviratunk jelenti, igen jól sikerült.

Berlinből jelennik: Az új katonai kormányozható léghajó, miután majdnem két óráig tartó délnyugati próbatúra kielégítően sikerült, este 10 óra felé éjjeli utra szállt fel. A léghajót Spertling őrnagy vezette. Kivülre Gross őrnagy, Basenach főmérnök és egy gépmester voltak rajta. A tegali lögyakorlótéren 100—200 méteres távolságban jelző készülékek vannak felállítva, hogy azonnal közöljék a léghajó esetleges visszatérését.

Későbbi távirat jelenti: A katonai léghajós osztály kormányozható léghajója, melyet tudvaleg Gross őrnagy épített, tegnap a tegali lövőtérrel tízenegy órai éjjeli utra indult. Egy este végzett próbafel szállás után, mely jól sikerült, a gömböt lemérték és a léghajó Spertling őrnagy vezetése alatt, akinek társaságában Gross őrnagy fivére, egy főmérnök és egy művezető volt a léghajón, az éjszakai szél ellenében fölemelkedett és kevéssel rá, miután irányát nyugat felé vette, eltűnt az éj sötétjében. A léghajó Hamburg felé haladt. Még csak a léghajó kosarának belsejében lévő világító készülék villamos lámpájának a fénye villogott nagy távolságban, de tízenegy óra felé ez az utolsó nyom is eltűnt. Ekkor a léghajós osztály legénysége, melyet a felszálláshoz kivezényeltek, visszatért a kazárnyába, ahol egész éjjel készenlétben maradt. A tegali lövőtéren minden száz lépésnyi távolságban őrszemek állottak villanyfény lámpákkal, hogy a léghajó visszatérése esetén azonnal kényel legyenek és a léghajós osztály legénységét villanyfény jelzősekkel fellármázhassák.

Berlinből táviratoznak: A katonai kormányozható léghajó, amely tegnap este indult el, hajnal három órákor minden baj nélkül visszaérkezett felszállási helyére. A kísérlet igen jól sikerült.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az Uránia színház mai műsora ismét szenzációs felvételeket mutat be. A bibliának egy megkapó története játszódik le szemelnek előtt és a közönség bizonyára hálás szívvel fog visszagondolni arra a *Krisztus és a bűnös nő* című fenomenális képre, melyet az Uránia csak nagy anyagi áldozatok árán volt képes a külföldről megszerezni. A műsor többi része szin-

tén a legnagyobb gonddal van összeállítva és ezen képek közül különösen kiemelendő még az *Élő képes levelező lapok* felvétele, mely a kinematográfia egyik remeke és amely Spanyolország legszebb tájait varázsolja élő levelező lapokban szemelnek elé. Az előadások folyó hó 21 től kezdődőleg hétköznapokon délután 6 órától este 10 ig tartanak meg.

A hamisnevű primadonna.

Sugár — Nágel Elza.

Orfeumdíva a kihágási bíróság előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

A Bob herceg-beli borbély szomorúan sópánkodott Magyarország minden színpadán, amikor megtudta, hogy a trónon a királyné mellett a kis Bob, a csavargó Bob ül:

— Mindent meghamisítanak már ezen a világon. Hamis a fogunk, hamis a hajunk, a szemünk és most kiderül, hogy még a királyfit is meghamisították.

Hát a derek cseret-beli borbélynak igaza van. Minden hamis már a földön, még az aradi orfeum primadonnája, a kis Sugár Elza is. Ezzel ugye nem mondunk újságot. Aki csak egyszer is látta ezt a kicsi nőt, nyomban megállapította róla, hogy tetőtől talpig hamis. Hamis a szeme, a szíve, a mosolya, „hamis a mája, meg a zuzája“ sőt hamis — a neve is.

Ezt nem mi állítjuk róla, hanem Berecz Ferenc, az aradi rendőrség szigorú kihágási bírója.

Amikor Sugár Elza Aradon megszállott a Pannónia szállóban, a bejelentő lapra ezt írta sajátkezűleg:

Sugár Elza színművésznő Bpest.

Ez a bejelentő lap fölkerült a városházára és a rendőrség bejelentő hivatalban vizsgálatni kezdte az irást Berecz Ferenc rendőrbíró, aki ugy látszik már régebben ismeri az orfeumdívát, kihágást fedezett fel a lapon.

— Ez a nő hamis nevet használ, — mondta a szigorú bíró. — Ezt én meg fogom büntetni.

Azonnal megindította az eljárást, amely abból állott, hogy ma délutánra megidézte a táncosnőt, aki sajátkezűleg meg is jelent.

— Mi a bűnöm tulajdonképpen? — tudakolta Sugár Elza.

— Az, hogy hamis nevet használt a bejelentő-lapon.

— Ez tévedés.

— Dehogy tévedés. Magát nem Sugár Elzának, hanem Nágel Elzának hívják. Miért használta a Sugár nevet?

— Az a művészi nevem. — mondta pirulva a primadonna.

— Azt használhatja a színpadon, de nem a bejelentő-lapon, — mondta Berecz.

A rendőrbíró ezután kihirdette az ítéletet: Sugár-Nágel Elzát hamis név használatáért a király nevében 5 korona pénzbírsággal sújtja.

— Megnyugszik, vagy felelbezz?

Dehogy felelbezek. A király nevében meghozott ítéletben megnyugszom. O felsége születésnapján nem illik felelbezzni a 6 nevében meghozott ítélet ellen.

Ezzel lefizette az 5 koronát eme nagyfontosságú politikai nyilatkozat kíséretében:

— Az én hamis nevem már ugy is sokkal többet jövedelmezett nekem ennél a rongyos 5 koronánál.

Jubileumi kereszt.

Állami tisztviselők kapják.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Az osztrák császári jubileum alkalmából az uralkodó nemcsak a hadsereg tisztjei részére alapított új emlékművet, hanem az osztrák állami tisztviselőkről is gondoskodott.

Császári kéziratot intézett az osztrák miniszterelnökhöz s a közös külügyminiszterhez, amely szerint állami alkalmazottak december 2-ától, az uralkodó trónra léptének napjától kezdve, vörös szalagon hordandó jubileumi keresztet kapnak.

A magyar hivatalos lap ma reggel azzal a meglepetéssel szolgált, hogy ugyanabból az alkalomból a magyar állam tisztviselői is ugyanilyen emlék keresztet kapnak.

Az erre vonatkozó királyi kéziratok a következőképp hangzanak:

Kedves Wekerle dr.! Indítatva éreztem Magamat arra, hogy uralkodásom megkezdésének hatvanadik évfordulója alkalmából egy jubileumi keresztet alapítsak, amely az Általam jóváhagyandó vonatkozó alapszabályok értelmében polgári állami alkalmazottak és hasonló alkalmazásokban működő egyének részére lesz adományozandó.

Midőn önt erről értesítem, egyúttal azon kéziratnak másolatát is közlöm, amelyet ebből az alkalomból Házam s a külügyek miniszteréhez intéztem.

Kelt Bad Ischben, 1908. évi augusztus 14-én.

FERENC JÓZSEF s. k.

Wekerle Sándor s. k.

Kedves báró Aerenthal! Szívemnek hő vágya, hogy annak a meleg méltánylásnak, amelylyel a polgári állami alkalmazottak hű szolgálatai iránt viseltetem, uralkodásom megkezdésének hatvanadik évfordulója alkalmából látható módon kifejezést adjak. Ennek folytán indítatva éreztem Magamat, hogy jubileumi keresztet alapítsak, amely az Általam jóváhagyandó alapszabályok értelmében polgári állami alkalmazottak és hasonló alkalmazásokban működő egyének részére lesz adományozandó. Ezen kereszt alapítása által változatlan atyai szeretetemnek és elismerésemnek újabb jelét kívánom adnia polgári állami alkalmazottak iránt, akiknek odaadó hivatásszerű tevékenységétől, mely az egyessel szemben mindinkább nagyobb követelményekkel lép fel, ezen elismerést sohasem fogom megtagadni.

Erről Önt tudomásul és a szükséges további intézkedések megtétele végett oly megjegyzéssel értesítem, hogy egyidejűleg megfelelő kéziratokat intéztem miniszterelnökeimhez.

Kelt Bad-Ischben, 1908. évi augusztus 14-én.

FERENC JÓZSEF s. k.

Politikai körökben nyugtalanságot keltett az osztrák mintára alapított kitüntetés publikálása és — mint fővárosi tudósítónk jelenti — a Ház legközelebbi ülésén interpellálni fogják miatta Wekerle miniszterelnököt.

NYÁR VAN

A hajszál.

*

Egy számaözvegy írja nekünk a következő történetet:

A nyáron már hat vendéglőt próbáltam ki. Mindenütt bánatosan gondoltam a feleségem főztére, mert mindenütt jó, de otthon a legjobb. Utoljára egy ugynevezett előkelő vendéglőbe mentem s elhatároztam, hogy ennél maradok. Az első napon kedves meglepetést szerzett az étlap, amelyen legfelül ezt olvastam: gombóc leves. A gombóc levest gyermekkorom óta szerettem és így minden habozás nélkül így szóltam:

— Pincér, egy gombóc levest.

A gombóc-levest elhozták, meg is ettem, jó is volt, csak a gombócok voltak kétségbeejtően kicsinyek. Mikor a fizetésre került a sor, bemondtam az ebédemet.

— Egy gombóc leves, — kezdtem.

— Egy gombóc-leves negyven, — mondta a pincér.

— Negyven? — kérdeztem dühösen. — Negyven krajcárt merészelnek kérni egy gombóc levestért, amelyben a gombócokat nagyító üveggel kellett ki-fürkésznem. Ez hallatlan. Ez rablás! — Ordítani kezdtem és végül így kiáltottam:

— Küldje ide a tulajdonost.

A tulajdonos nagyon elegáns ember. Vasalt nadrágban jár és fehér mellényt visel. Odajön az asztalomhoz és így szól:

— Parancsol?

— Kérem, — mondom. — Önök negyven krajcárt merészelnek kérni egy gombóc-levestért, melynek gombócait mikroszkópon is alig lehet meg-látni? Kérem, micsoda gombócok voltak ezek! Egyáltalában nem értem, hogyan lehet ekkor a gombócot gombócok nevezni.

— Pardon, — felelte szigorúan az elegáns vendéglős, — az én helyiségemben egy gombóc-leves negyven krajcár. Elismerem, hogy kicsinyek voltak a gombócok, de ez a mi dolgunk. Ha önnek nem tetszik, kérem, máskor ...

Mosolygott és otthagytam.

Nagyon haragudtam, kifizettem az apró gombócok árát és elmentem.

Másnap délben eszembe jutott fogadalmam, hogy nem megyek újabb vendéglőbe, jöllehet csúnyán bántak velem. Azonkívül azt gondoltam, hogy ha nem megyek vissza az elegáns vendéglős helyiségébe, soha sem lesz alkalmam bosszút állani a rajtam esett sérelem miatt. Pontban tizenkettőkor tehát beültem az étterembe és az elém siető pincérnek így szóltam:

— Egy gombóc levest.

Elhozták. Megint olyan apró gombócokak voltak, mint tegnap. Főlvágom az első gombócot és — egy hajszálal találom benne. Elfojtottam a diadalordítást s bosszútól líhegve szóltam:

— Pincér! Nézzen bele ebbe a gombócba. Mit lát? A pincér habozott.

— Nos, mondom, mit lát? Csak mondja meg. Hebegett, míg végre suttogva mondta:

— Egy hajszálal!

— Igen? — mondtam, — egy hajszálal? De azért ugye ezért a gombóc levestért is negyven krajcárt fognak számítani? Mi?

Azt ajánlotta, hogy vissza viszi a levest és másikat hoz.

— Oh nem, — mondtam. — Oh nem! Csak küldje ide a tulajdonost.

A tulajdonos megint jött. Most is vasalt nadrág volt rajta és fehér mellény.

— Nézzen csak ide, — mondtam és a gombócra mutattam. — Nézzen bele maga a negyven krajcáros gombócba. Mit lát?

Lehajolt és figyelmesen nézte. A gazember

el sem pirult, meg sem reszketett, semmi rémület nem tükrözött az arcán. Nyugodtan mondta:

— Egy hajszálal!

— Ugy? — mondtam kajánul, — egy hajszálal? És ezért a kis, mikroszkopikus gombócért lesz bátorsága ismét negyven krajcárt követelni. Mi?

Most már diadalom tetőpontján álltam és felülkerekedtem. A vendéglős azonban fölényesen nézett rám és bevallom, lefőzött. Így szólt hozzám:

— Lássá, uram, ön nagyon hálátlan. De igen nagyon. Tegnap jajgatott, hogy kicsinyek a gombócaink. Ma aztán egy hajszállal nagyobbakat készítettem és most azért lármáz... Ki tud maguknak elég tenni?

A szökés párosan.

Szép asszony — csunya férfi.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

A szegedi ügyésségi fogház komor falai közé ma egy szerelmes párt kvártélyoztak be. Az asszony büne, — mint tudósítónk jelenti, — hogy megszökött az urától és magával vitte annak hater korona készpénzét. A férfi, aki megszöktette a szép asszonykát, osztozkodott vele a bűnös pénzen.

A szerelmes asszonykát *Balász Teréz*nek hívják, hites felesége *Nagy Imréné*nek, a Hattyúról elnevezett vasalóintézet tulajdonosának. Csinos, szemrevaló asszony, a szeme kék, a haja szőke, termete közép, arca ovál és az orra — rendes. Harminckét éves. A férfi *Kiss Imre*, vasalósegéd. Nagyon csunya ember, hozzá még a balszemét hályog takarja. De hát ez mindegy. A fő a szerelem. Fura az asszonyok izlése, ki tudja, hát ha éppen a szerelem tetszett neki a legjobban.

Az ellentétek vonzzák egymást. *Balász Teréz*et is borzasztóan vonzották az ellentétek, akik a férje és az udvarló között voltak. Es talán ezenkívül is volt valami nagy különbség a két férfi között, amiért az asszony szíve addig addig dobogott, míg a győztes udvarló távol a férj lakától, távol idegenben, forró csókokkal le nem csendesítette a sok-sok dobogást.

A szökés párosan sikerült. Boldogan turbókolt a szőkevény pár valahol Győrben és költötte vígan a lopott pénzt, a felszarvazott férj verejtékes munkával megkeresett hat ezer koronáját, míg csak meg nem jelent a rendőrség óra, a férj szelleme. Egyszerre elfordult velük a világ. Némán, riadtan bontakoztak ki egymás karjaiból, arcukon látszott bűnük tudata s az attól való félelem, ami azután következik. Tagadták mindjárt, hogy bűnösök, hogy ellopták a férj pénzét, amivel a boldogságukat megváltották. Tagadták, de a rendőrség azt mondta: Menjünk... És mentek vele a rendőrségre ellenkezés nélkül.

Két fogházör kísértte fel őket ma délután három órakor a szegedi ügyésségi fogházába. Szépen, nyugodtan lépdelt egymás mellett a szép asszony és a csunya férfi. A törvénytisztviselők összesugták, feltűnt mindenkinek, hogy a szép asszony olyan csunya emberrel szökött meg. Még a fogházörmester is, aki elkvártélyozta őket a fogházban, egyet hunyorgatott a szemével. Csak ők voltak szomorúak, a szép asszony és a csunya csábító. Mikor az örmester külön-külön cellába helyezte őket, kitért az asszonyból a sírás és elcsukló hangon mondta:

— Istenem, akik így szeretik egymást, miért is válasszák el egymástól?

És a fogházörmester felelte:

— No hát miért?! ...

Harc a „vörösek” terrorizmusa ellen.

A fővárosi kávéskok állásfoglalása.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, augusztus 18.

A budapesti kávéskok és a szocialista alapon szervezett pincérek, az ugynevezett „vörösek” között a harc ma teljes erővel kitört. A kávéskok ipartestülete mai ülésén határozatba ment, hogy a pincérek szakszerveletével kötött kollektív szerződéseket felbontják és az egyesülettel minden további érintkezést megszakítanak.

A mai eseményekről budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

A pincérek mozgalma miatti zavargások és tüntetések megakadályozása céljából a rendőrség ma este szigorú intézkedéseket tett. Készenlétben van minden olyan kávéházban, ahol a „sárgák” dolgoznak és akik tetten érnek, hogy közel hajgál, rögtön lecsukják és büntetésének kitöltése után illetőségi helyére toloncolják. A szocialista pincérek azt mondják, hogy a sárgák nem fognak győzni, ők azonban passzív álláspontra helyezkednek. Valószínűnek mondják, hogy a fürdőhelyeken sztrájkba akarják kergetni a pincéreket és biztosra veszik, hogy a kávéskok nem fognak boldogulni az új személyzettel, a sárgákkal, akik szerintük tudatlanok és a kiszolgáláshoz nem ériő kötes existenciák, kivétel köztük csak az, aki a vörösektől pártolt át hozzájuk. A rendőrség kijelentette, hogy a vizsgálat eddigi adatai kompromittálók a szakszerveletre s valószínű, hogy a belügyminiszter a hét végén a szakszerveletet fel fogja oszlatni.

A budapesti kávéskok ipartestülete ma délután rendkívüli közgyűlést tartott, hogy radikálisan állást foglaljanak a pincérek szakszerveletének már-már veszélyessé váló zavargásaival és erőszakoskodásaival szemben. A közgyűlés egyhangulag elfogadta a következő határozati javaslatot:

A közgyűlés kimondja, hogy a budapesti kávéfőzők szakszerveletével, valamint a budapesti kávésszerveletek szakszerveletével kötött kollektív szerződéseket felbontottnak tekintik, velük minden összeköttetést megszakít, semmiféle tárgyalásba nem bocsátkozik és az alapszabályok értelmében kötelezi a tagokat, hogy konyhai és felszolgáló személyzetüket további intézkedésig kizárólag a budapesti kávéházi alkalmazottak szakszerveletéből szeressék be. Azok a kávéházi alkalmazottak, akik a jelen határozat folytán sztrájkba lépnek, az ipartársulat tagjainál többé alkalmazást nem kaphatnak.

Este tíz óra felé több száz szocialista megjelent a Newyork-kávéház előtt. Egy nagyobb csoport bevonult a kávéháza, elhelyezkedtek az asztalok körül és pikkolót rendeltek. A törzsvendégek megbotránkozva távozni készültek, amire a tulajdonos a rendőrségre telefonált, ahonnan csakhamar egy csapat rendőr érkezett a helyszínére és eloszlatta a kávéház előtt tüntető tömeget. A kávéházban levő békésen viselkedő munkásokkal szemben azonban tehetetlen volt, mert ezek nem adták őket a rendőrség közbelépésére. A szokatlan vendégek egy félórai réma tüntetés után fizettek és önként távoztak. Ennek ellenére a kávéházat egész éjjel rendőrök őrzik.

Egy kávéfőzőkből álló kisebb csoport a Rákóczi-ut és a Kazinczy-utca sarkán levő

Előtte kávéházba egy karbolsavval telt üveget dobott, asztalán futásnak eredt. A rendőrök üldözőbe vették őket és kettőt közülük elfogták.

Büntetés elől a halálba.

Konsiczky Géza öngyilkos lett.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

A városházának nyugalmát zavarta meg a múlt hónap közepe táján elkövetett feltűnést keltő lopás, melyet Reicher Károly tiszti főügyész kárára követett el egy fiatal, a város szolgálatából elbocsátott tisztviselő.

A főügyész íróasztalának fiókjából eltűnt egy háromszáz korona értékű drága kővekkal kirakott nyakkendő-tű, azonkívül száz koronán felüli készpénz. Nagyon óvatosan indult meg a nyomozás, mert a rendőrség, abból a helyes feltevésből kiindulva, hogy csakis az írodai viszonyokkal teljesen ismerős egyén lehet a tettes, rendkívül diszkrét módon figyelte meg azokat, a kiket az eredmény érdekében éppen meg kellett figyelnie. A városházán nyugtalanságot keltett az eset, mert félt volt, hogy a házi szarka a milyen ügyesen lopta meg a főügyészt, más hivatalos helyiségekben is lehet látogatást.

Azért érthető volt az az érdeklődés, melylyel a rendőri nyomozás eredményét várták, amely teljes világosságot vetett a rejtélyes ügyre.

Sikerült a tolvajt kézrekeríteni, Konsiczky Géza volt városi díjnok személyében. Megírta, hogy a fiatalember hirtelen eltűnt Aradról s ez irányította fel a gyanút a Valenta István detektív derítette fel, hogy a rossz utra tért gyerek-ember az ellopott ékszeri Budapestén zálogosította el.

A lopást úgy követte el, hogy a városházi portás szobájából kilopta az ügyész iroda ajtajának kulcsát s mikor már mindenki távozott a helyiségekből, beurrant oda és az álkulccsal kinyitott íróasztal fiókjából, anélkül, hogy sokáig keresgélt volna benne, kiszedte a mi értékes volt.

Édesanyjához költözött, aki Budapesten lakik s ott találta meg Valenta. Nem tagadta a terhére rótt bűncselekményt, a zálogjegyet átadta a detektívnek. A fővárosi államrendőrség, minthogy állandó és bejelentett lakása volt, nem tartóztatta le Konsiczkyt.

Az aradi királyi ügyészség a nyomozás adatai alapján megtette a kellő intézkedéseket, hogy a bíróság megindíthassa a bünvádi eljárást. A földi bíróság azonban nem mondhat ítéletet a fiatalon rossz utra tért Konsiczky felett.

Mint az aradi kir. ügyészség ma kiadott határozatából kitűnik, *Konsiczky Géza meghalt.*

A károsult és feljelentést tevő Reicher Károly főügyészt arról értesítette ma Szokolcsay Lajos kir. ügyész, hogy megszüntette az eljárást *Konsiczky* ellen, mert a nyomozás alatt a fővárosi államrendőrség megküldötte a vádlott halottl bizonyítványát.

Az elhunyt aradi ismerősei körében azt beszéltek, hogy a fiatalember ma reggel vetett véget rosszul indult életének. Édesanyja szemrehányásokkal illette és korholta, amiért annyi szegényt hozott családjá fejére. A büntetéstől való félelem is hozzájárult ahhoz, hogy inkább öngyilkossá legyen, semhogy az igazságszolgáltatás sújtó kezébe szolgáltassa át magát.

Egy magyar tragédia tragédiája

Nem merik előadni.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Mikes Lajos, ismert magyar író és költő, társadalmi szindarabot írt. Egy kínos témába kapott bele, a társadalom egy égető rákfénjéről szedte le az álszemérem takaróját. Arról írt, amiről mindenki beszél, amiről mindenki tud, de amely társadalmi perben a közbud szerepéhez senki sem adja szívesen fedezetül saját személyét. A darab tárgya: *A női test*, mint egy hivatalnoki karriér váltságdíja, a női erkölcs, mint váltság-pénz az előbbrejutás felé. Kínos téma, az bizonyos; hallatára kényelmetlen mozgolódás támadhat a kipárnázott szobák ajtai megett. A nagy közönségben pedig akaratlanul is feltámadnak bizonyos emlékek, amelyek kis és nagy padisák történetehez fűződnek.

Elég az hozzá, a darab megíródott, aki olvasta, mindenki mesteri műnek mondja. A szerzője azonban elő is akarta adni valamelyik színházban. Mivel elég jó neve van ahhoz, hogy szó nélkül ne lehessen elutasítani, a szinigazgatók felette kellemetlen helyzetbe jutottak. A darab hőse ugyanis: egy valóságos *miniszterelnök*. Természetesen állami színházra gondolni sem lehetett, a többi szinigazgató közül pedig a legbátrabbik ahhoz a feltételhez kötötte a darab előadását, hogy a darab hőse *főispánná* alakuljon és a férj, a ki-nek buknia kell, mert felesége nem akar bukni — nem lövi föbe magát, csupán nyugdíjba megy. A szerző, — mint fővárosi tudósítónk jelenti — a feltételt nem fogadta el, a darabját *németre fordította* s a darab az őszi szezomban *Berlinben* kerül előadásra.

Návay Lajos Battonyán.

Nyilatkozott a választói reformról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Návay Lajos, a képviselőház alelnöke — mint tudósítónk jelenti, — *Battonyára* érkezett és a politikai helyzetről nyilatkozott. Návayt az állomásnál a község előkelősége fogadta. Délben *Petrovics Mihály* főbíró tiszteletére ebédet adott, amelyen több feleköszöntőt mondtak a vendégre, melyekre Návay a következőkben válaszolt:

Ma a politikai helyzet olyan, hogy nem tehet kijelentéseket. Nem mondhat sokat, de egyes, a szőnyegen levő kérdésekre kitér annyival is inkább, mert az ő szociális érzékére hivatkoztak.

Tény, hogy ezen a téren a törvényhozás nagyon fontos és okos dolgokat alkotott, az azonban helytelen mondás, hogy a kisemberek érdekében. Kisember nincs és akárhány, kit annak tartanak, százszor nagyobb, mint aki annak mondja. Ma mindenki annyit ér, a meanyi a munkaereje és tehetsége.

Azután a nemzetiségi kérdésre átlérve, az a nézete és amellettt harcol, hogy *nem szabad vallásban, sem nyelvben senkit sem háborgatni*. Meg kell győzni — ugymond — a nemzetiségeket, hogy *ők is szabad polgárai a hazának és nem*

hiszi, hogy akkor csak egy is idegenkednék a magyar állameszmétől és a magyar hazától.

Végül a választói reformról beszélve, kijelentette, hogy nem ismeri a belügyminiszter javaslatának részleteit, arról azonban meg van győződve, hogy a *reform minden ízében becsületes*, a magyar nemzet és a magyar állam érdekeinek megfelelő munka lesz. Azt hiszi, hogy a lapok közlései nem felelnek meg a valóságnak és ajánlja, hogy a közönség ne üljön föl minden mende-mondának.

Návay beszédét szíves éljenzéssel fogadják. Petrovics Jelfa szerb lelkész köszönetet mondott az elhangzott nyilatkozatokért.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 19 én az időjárás: Enyhe, keleten elvélve csapadék.

— Az angol király pohárköszöntője. *Marienbadból* táviratozzák: A király születésnapja alkalmából délelőtti tíz órakor ünnepi mise volt, amelyen *Edward* angol király is résztvett nagyszámú kíséretével. E té az angol király ebédet adott királyunk tiszteletére és meleg pohárköszöntőt mondott az uralkodóra és a két ország jólétére.

— *Schönaich Ferenc* báró. *Bécsből* jelentik: A Wiener Zeitung írja: A király augusztus 12-iki kéziratával *Schönaich Ferenc* tábornoszernagy, közös hadügyminiszternek a bárói méltóságot adományozta.

— Tüntetés a horvát bán ellen. *Zágrábból* táviratozzák: A király mai születésnapjának ünnepi nyugodtan folyt le. A középületekre magyar lobogó volt kifűzve. *Rauch Pál* báró horvát bán ellen tüntetést rendeztek. A bán, aki csak az ünnepély tartamára érkezett vissza *Zágrábra*, nagyszámú katonasággal és esendőrséggel rakatta meg az utcákat és a templom egész környékét kordonnal záratta el. Mindamellettt mikor a bán eltávozott, a tömeg a kordon mögött fűtűt és abcugolt és ököllet fenyegette a bán, mire a rendőrség szétszórtta a tüntetőket.

— Mozgósítás Szerbiában. *Zimonyból* táviratozzák: Belgrádból ide érkezett hírek szerint a szerb hadügyminiszter három hadosztály tartalékját sürgős szolgálattételre hívta be. Az intézkedés a törökországi eseményekkel áll összefüggésben. Érdekes, hogy azon hadosztályok tartalékosait, amelyek a boszniai, illetve a bolgár határ mentén vannak elhelyezve, nem hívták be.

— Halál a romok között. *Reichenhallból* jelentik: A *Sigfried* nevű villa második emeleti balkonja leszakadt. Egy tanár övegye, aki kritikus pillanatban huszonöt éves fiával együtt épen az erkélyen tartózkodott, nyomban meghalt, fia pedig súlyosan megsérült.

— Amnestia tizenhatezer elítéltnak. *Bécsből* jelentik: A király születés napja alkalmából az osztrák bíróságoknak tizenhatezer elítéltnak adott kegyelmet.

— *Friedberg* bankár ügye. *Berlinből* jelentik: *Friedberg* bankár ügyében befejezték a vizsgálatot. A tárgyalást szeptemberben fogják megtartani. *Friedberg*nek, aki beteg, megengedték, hogy addig *Berlinből* egészségének a helyreállítására végezt hegyvidékre utazhasson.

— A *springfieldi* négerüldözés *New Yorkból* jelentik: *Springfield* utcán 5500 katona őrz. Több mint hétszáz fehéret letartóztattak. Külöleg látszólag helyre állt a nyugalom, de a

nyugodt léleken alatt világosan fellehet ismerni az izzó fajgyűlölet tüneteit. A kormányzó szigorú megbüntetését követeli mindazoknak, kik a zavargásokban részt vettek.

— **Részvényjegyzés a nemzeti jegybankra.** *Ceglédről* jelentik: A városban a minap mozgalom indult meg az önálló magyar nemzeti jegybank részvényjegyzésére. Rövid idő alatt kilencven aláíró jelentkezett, akik összesen száz darab ezerkoronás részvényt jegyeztek. A jegyzés, szép sikerrel, még tovább folyik. Érdekes, hogy a részvényjegyzők között vagyons polgárosszonyok is vannak. A város közgyűlésén legközelebb indítványt fognak tenni, hogy a város irjon föl a képviselőházhoz a nemzeti jegybank mielőbbi fölállítására iránt.

— **Aradi küldöttség a temesvár-erzsébetvárosi zászlószentelésén.** Augusztus 16-án tartotta meg a *temesvár-erzsébetvárosi román ének- és dalegylet* zászlószentelési ünnepélyét. Az aradi vaggongyári daloskór *Zoltai Mátyas, Bécsy Sándor, Tamásovics Ferenc és B. Ióni József* tagokat küldte el az ünnepélyre. A szakadó eső dacára kijött az ünnepi dalegylet 40 tagú vegyeskara s szép, precíz fűzőlő dallal fogadta az érkezőket. Az üdvözlő beszédek elhangzása és a zászlóanya tiszteletére rendezett fényes szerezad után, lélekemelő ismerkedési estélyre gyűltek össze a Temesváron megjelent dalosegyletek és küldöttségek, olyan ismerkedő estélyre, mely hangulat, barátság és dalfejelem tekintetéből még az országos dalegylet ismerkedő estélyeit is túlszárnyalja. A zászlószentelés ünnepe másnap 9 órakor kezdődött. Pusztán az egyházi szertartás 12 óráig tartott. Utána következett a zászlósiógek elhelyezése. A román metropolita is küldött zászlósióget. A szögbeverés estig tartott, amire azután fényes hangverseny következett az országos dalosegyletek közreműködésével. Az éjfélig tartó hangversenyt természetesen táncmulatság zárta be.

— **Eltűnt postamester.** *Lippáról* írják: A szomszédos *Batta* község postamestere, *Schlachta* Ferenc nagy adósság hátrahagyásával eltűnt a községből. Felesége abban a hitben volt, hogy férje rokonainál van, mignem férjétől levelet kapott, hogy Amerikába vándorolt. A felettes postagazgatósága nyomban vizsgálatot indított, de eddig a hivatalban mindent a legnagyobb rendben talált; a vizsgálat még folyik.

— **Király születésnapj statisztika.** Ha igaz az, hogy a számok többet beszélnek, mint a szó, vagy az irás, akkor az alábbi kicsiny statisztika éppen eleget beszél és eleget jelent. Tavaly augusztus 18-án volt a király 77 esztendő; ma a gondviselés kegyelméből 78 esztendő. Az elmúlt esztendő 365 napjából ő felesége egyetlen egy órát sem töltött Magyarországon, de egy percet, egy másodpercet sem. Azonban igenis foglalkozott kimutatással Magyarországon ügyeivel összesen 27 óráig. Huszonhét órát vett igénybe az, hogy magyar minisztereket és államférfiakat fogadott. Nem lehet kiszámítani — a statisztika erre nézve nem rendelkezik elég megbízható adatokkal, — hogy ebből a huszonhét órából mennyi esett Ausztria javára, vagyis ebben az időben mennyit nyert Ausztria érdeke. Ellenben osztrák miniszterek és államférfiak fogadása összesen 154 órát vett igénybe. Könnyen ki lehetne számítani — bár erre nézve sem állnak biztos adatok a statisztika rendelkezésére — hogy ebből a 154 órából mennyi haszna volt Magyarországnak. Aproximativ számítás szerint azonban ki lehet számítani, hogy Magyarországnak ebből az időből semmi haszna nem volt, sőt talán a semminél is kevesebb haszna volt. Befejezésül még egy statisztikai adat. Az elmúlt esztendőben magyarországi jótékony célokra adományozott 17.000 koronát, Ausztriának 160.000

koronát. Mást egyelőre a statisztikai kimutatás nem mond.

— **Az aradi kereskedők és iparosok új egyesülete.** Az a védőszervezet, amelynek megalakítását az aradi kereskedelmi és ipari hitelezők szükségének látták: az *aradi incasso és tudakozódó egyesület*, élénk érdeklődéssel találkozik s a formálisan megalakult intézmény most már valószínűleg működő valóság lesz. Érdekes fejleménye az aradi alakulásnak, hogy ennek hírére a többi vidéki városokban is hasonló intézményeket szerveznek, melyeknél az aradi szervezkedést veszik mintául. Eddig *Szeged, Temesvár, Nagytárad és Debrecen* városokban fordultak az aradi incasso és tudakozódó egyesület szervező bizottságához, mindenünne jelölve hogy ott valószínűleg szintén sikerülni fog hasonló intézményt szervezni. Ennek azért van különös jelentősége, mert úgy kilátás van arra, hogy az egyes városok így célú egyesülései egymással kapcsolatba legyenek és az egymás megbízásait úgy a pénzbeszedésre, mint a hiteludósításra nézve kölcsönösen elintézhetik és ezáltal az intézet a tagoknak sokkal nagyobb hasznot nyújthat. Miuán fontos érdek, hogy az aradi incasso és tudakozódó egyesület mielőbb megkezdje működését, a szervező bizottság kéri mindazokat, akik az egyesület tagjai közé belépni hajlandók, úgy ezt a szervező bizottság jegyzőjével, *Farsó Részóval* mielőbb tudassák, illetve a belépési nyilatkozatot küldjék be. Az egyesület tagjai közé *vidékiek* is beléphetnek.

— **Ellopták a falábat.** Hogy egy leánynak, akit a rossz aszal rújtott, hogy falábaton kell járnia, ellapják mindkét falábat s a boldogtalan teremés ennek folytán kénytelen négy nap, négy éjjel az erdőben tehetetlenül feküdni, az bizonyára példa nélkül való dolog. Ez történt egy *Zimmer Frida* nevű berlini harmincegy éves leánnyal. A leánynak évek előtt amputálták mindkét lábát s azokat műlábakkal helyettesítették. Ezelőtt egy hétel Köpenikbe utazott és a köpeniki erdőben járt-kelt. Eláradt, lecsatolta a falábat és elmászott a közeli forráshoz vizet inni. Mire visszatért, a műlábát ellopták. Sirt, sírdogált, de segélykiáltásait senki sem hallotta meg. Így tehát négy nap, négy éjjel tehetetlenül feküdt az erdőben s már majdnem éhen halt, mikor egy köpeniki polgár rákadott és megmentette. A tettesnek még nem akadtak nyomába.

— **Orgona felavatás.** A szentleányfalvai református egyház szép orgona felavatási ünnepélyt tartott a hó 16-án, a vasárnap délelőtti istentisztelet alkalmával. Az orgona 3200 koronára árszágát a földművelésügyi kormány engedélyezte. A felavató imát *Balogh Ambrus* esperes, a beszédet és záró imát *Nagy Dániel* helybéli ref. lelkész mondta. Ez ünnepély alkalmából az orgonát *Szicszay Antal* aradi ref. kántor szólaltatta meg. A templom szülfőség megelt buzgó, halga ó és ünnepi közönséggel s a német ajku katolikus vallású lakosság is nagy számban volt képviselve. Ez akussal egy igen régen éhajtott vágya ment teljesítésbe a szentleányfalvai ref. egyház tagjainak s ezennel már orgonakisérettel egyesített éneklés mellett dicsekedhet az istent.

— **Kutba futt gyermekek.** Megrendítő szerencsétlenség történt *Kurtics* községben. *Drick Juon* kurtici földműves feleségével együtt kiment a mezőre dolgozni, a kilenc éves *Istet* és a másfél éves *Pétert* pedig otthon hagyták. A gyermekek az udvaron játszódoznak, miközben a kisebbik a kut körül szaladgált és felkapaszkodott az alacsony párkányzatra. Illet, a nagyobbik gyermek látva öcscsét a veszedelemes helyen, rákiáltott, hogy azonnal jöjjön le, de az még jobban felágaskodott és hirtelen a kutba bukott. A megrémült Iste a kuthoz rohant és sikerült elkapnia testvére lábát, de

ekkor ő is elvesztette az egyensúlyt és szintén a kutba zuhant. A szülők csak este felé jöttek haza a munkából és kétségbeesve keresték eltűnt gyermekeiket a házban és a szomszédoknál. Végre rosszat sejtve a kuthoz mentek és ott akadtak rá a két gyermek holttestére.

— **Tüntetés az olasz zászló mellett.** *Fiuméből* jelentik: A *Fenice*-szinkörben tegnap az *Eva* című szindarabot adták. A darabban egy szereplő ismételt olasz katonai egyenruhát an jelenik meg a színpadon s kezében olasz zászlót tart, mire az olasz közönség határtalan lelkesedéssel tüntetett az olasz zászló és egyenruha mellett. A kormányzóseg a tüntetés után azonnal vizsgálatot indított és valószínű, hogy az előadásokat be fogják tiltani.

— **Orgyilkosság.** *Kaposvárról* jelentik: Alsó-Bü községben az ablakon keresztül agyonlőtték *Boros János* vagyons fiatal gazdálkodót. A szerencsétlen ember nyomba meghalt. *Boros* felesége éppen betegágyban feküdt és a lövéstől megijedve, gyermeket szült. A csendőrök súlyos gyanúok alapján letartóztatták *Boros* anyósát, *Egyedi Istvánnét*, aki kihallgatása során beismerie, hogy ő bujtatta fel gyilkosságra *Barna Vendelt*, *Boros* kocsisát, aki a szörnyű tettet végre is hajtotta. Mindkettőjüket letartóztatták.

— **Betöréses lopás.** *Nagykárolyból* jelentik: *Nagykároly* egyik legforgalmasabb helyén, a *Deak*-térnen tegnapelőtt éjjel három helyen is tettek látogatást vakmerő betörők. Kettőben sikerrel dolgoztak, a harmadikba nem sikerült behatolniok. A betörők a teljesen lakatlan udvaron először az *Ignác* Jenő-féle kész férfitruhakaraktárba törtek be, kifeszítván egy udvarra szolgáló ablaknak vasrácsoszatát s azután egész kényelmesen hatolhattak be az üzlethelyiségbe, ahol izlésük szerint felöltözködtek s néhány kabátot is magukkal vittek, gondoskodván eképpen a bekövetkezendő zordabb időjárás elleni védekezésről is. — Második látogatásuk *Weisz Jakab* nürnbergiáruüzlet tulajdonosának szót, akinek raktárhelyisége éppen a *Káldor Mór*-féle óra- és ékszerüzlet háta mögött fekszik. Ott mindössze pár esernyőt emeltek el a betörők, kiknek látogatása nem is annyira *Weiszot*, hanem *Káldort* illeté volna meg, ha valami körülmény folytán nem kénytelenek munkájukat félbehagyni. Az óraüzletet a *Weisz* raktárától mindössze egy közepvastag fal választja el, amelynek fele vályogból, fele téglából áll, a raktári oldal a vályogfal, amelyet olyan terdfleten, hogy egy ember rajta kényelmesen beférhetett volna, ki is bontották, ellenben a téglasornál fennakadtak s mivel kétségkívül nem voltak kellően felszerelve betörő szerszámokkal, vagy egyéb körülmény gátolta őket munkájuk keresztülvitelében, félbehagyták működésüket és tovább állottak. A rendőrség eddig nem tudott a vakmerő gonosztevők nyomára akadni.

— **Babakiállítás Borosjenőn.** A borosjenői úri lányok *Szent István*-napjára babakiállítást rendeznek saját babáiktól gyermekek és felnőttek részére abból a célból, hogy a befolyó jövedelmet a gyermek-liga javára ajándékozzák. Belépti díj gyermekek részére 10 fillér, felnőttek részére 20 fillér. A kiállítás az állami iskola helyiségében lesz és egész napon át megtekinthető.

— **Megölte a szó.** *Nagyváradról* jelentik: *Iványi Lajos* tisztviselő gyermekei ma délután zint játszódoztak újsori lakásuk udvarán. A gyerekek kissé hangosabban hancuroztak a fővényen lármát csapnak, mire kijött egy ugyanabban a házban lakó postatiszt és kemény szóval rendre intette a gyerekeket. Majd bement *Iványi Lajos* néhez és ingerült hangon szólta le azt a módot, ahogyan *Iványi* né a gyerekeit nevelte. Az asszony erőlyes hangon kikérte magának, hogy bárki is beléavatkozik a legbelsőbb családi ügyeibe, mire a postatiszt kiment a lakásból és visszaszólva azt jegyezte meg, hogy ha nem tetszik *Iványi* nének, hát „pukkadjon meg.” *Iványi* né ezen annyira fölzúgult, hogy hirtelen rosszul lett, összeesett és pár pillanat múlva meghalt. A gyorsan előhívott orvos már nem segíthetett az asszonyon. A halál szívvelhűdés folytán következett be.

Birtokosere. Az elmúlt héten Aradon a következő birtokváltások történtek: Zabán János és neje eladják az aradi 5974 sz. tjkben felvett Kassa utca 11 sz. házat 3300 k.-ért Mészáros Jánosnak. — Nagy Lajos eladja az aradi 6734 sz. tjkben felvett Lipót utca 9. sz. házat 10000 kor.-ért Polcz Józsefnek. — Nagy Julia eladja az aradi 5851 sz. tjkben felvett Nagy Sándor u'ca 7. a. sz. házat 18400 kor. ért. kk. Moldován János Pál és kk. Moldován Auróra Stellának. — A nagyszombati általános takarékpénztár eladja az aradi 1646. és 5912. számú tjkvekben felvett Illés-utca 127. és Csutorautca 27a számú házakat 4600 koronáért Megyeri András és neje Szűcs Juliánának. — Tedeschi Viktor eladja az aradi 955. számú tjkben felvett Szent Pál-utca 10. számú házat 20000 koronáért Tomutia Erzsébetnek. — Béral Mihály eladja az aradi 3110. sz. tjkben felvett Rét utcában fekvő telket 1380 koronáért Gara György és neje Vékony Juditnak. — Navrad Ede és neje Bajai Juliska eladják az aradi 2495. sz. tjkben felvett Demeter-utca 69. sz. házat 5000 koronáért Sándor Imre és neje Bugyinszky Mariskának. — Jankovics József és Kocsi Józsefné eladják az aradi 4805. sz. tjkben felvett Kapa-utca 11. sz. házat 5000 koronáért Ifj. Tóth Jánosnak. — Mocz Jerotel és neje eladják az aradi 4908. sz. tjkben felvett Illés-utca 102. sz. házat 4000 koronáért Devecska Juditnak.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191.

TORVÉNYKEZÉS.

§ A zugbankárok ügye. *Budapestről* jelentti tudósítónk: A rendőrség azon feljelentések ügyében, — amelyet a Neumann Miksa és társa bankcég ellen Neumann Miksa letartóztatása után adtak be vesztességgel játszó ügyfelei, — már befejezte a nyomozást s az ügyiratokat hoinap terjeszti csak a kir. ügyészséghez. A védők, Vaisz Sándor dr. és Dési Géza dr. a Neumann ellen felhozott azon vád megerősítésére, mintha a Neumann és társa bankcég mesterségesen uton verte volna fel a tőzsdén a papírok értékét, a vizsgálat keretében igazolni akarják, hogy a jungbunzlai 2300 drb. — s nem 100 darab — részvényével a budapesti tőzsdén nem játszhattak, mert ezek itt jegyezve nincsenek, hanem csak a bécsi tőzsdén, ott pedig az adást és vételt, az ottani tőzsde szabályai szerint, csak hites tőzsdés ügyzők útján eszközölhették, így tehát az árfolyamokra nyomást vagy emelkedést nem gyakorolhattak. Igazolni kívánják továbbá, hogy a Neumann és társa cég ötszáz ezer korona alaptőkével kezdte meg működését s a kiadásában megjelenő Finanzieller Wegweiser-tulajdonképen a tizennégy évig fennállott Populärer Finanzrevue című lapnak a folytatása. Ez a lapcímváltozás annak idején be is lett jelentve a hatóságnak.

KÖZBAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, augusztus 18.

A bőséges csapadék után tartós napsütéses időjárás kellene, hogy különösen két főterményünk: a tengeri és a burgonya tökéletesen megérjenek.

A gabonaüzlet irányzata csendes. Részint a kedvezőtlen időjárás, részint az ismét fenyegető vagonhiány következtében a forgalom korlátozott.

A mai piacon elkelt:
3000 mm. buza 10'60—11' —
400 mm. rozs 8'50—85
800 mm. árpa 7'10—7'20
200 mm. zab 7'00—7'10

Névleges jegyzés:
Tengeri 7'40—50

A gabonák 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 18

Kínálat, vételkedv gyenge, 5 fillérrel olcsóbb. Amerika 1 1/2-el olcsóbb.

AS ARADI KÖZLÖNY SZÁMILVA:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza áprilsra	11.60—11.61	11.57—11.58
Buza októberre	11.19—11.20	11.19—11.0
Zab októberre	8.16—8.17	8.14—8.15
Rozs októberre	9.26—9.27	9.31—9.32
Tengeri májusra	7.17—7.18	7.12—7.13

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény 629.25

Budapest-kőbányai sorszákereskedés.

— Augusztus 18. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; hatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 130—131 fillérig; hatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 131—132 fillérig; könnyű páronként 130 kilogrammig terjedő súlyban 135—137 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 140 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sorszákereskedés: Augusztus hó 14 napján volt készlet 37.193 darab, augusztus 15. napján főlhajtatott 516 darab, augusztus 15. napján elszállított 303 darab, augusztus 17. napjára maradt készletben 37.406 darab. A hálotti sorszákereskedés irányzata: változatlan

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 18. —

Fehér Kereszt szálloda. Haut Oszkár utazó Budapest. — Schützler Mór utazó Temesvár. — Vészl Jenő utazó Budapest. — Viukler Ernő utazó Budapest. — Adolf Arnold utazó Budapest. — Wittenberger Sándor igazgató Orményes. — Kertész Abraham kereskedő Beszterce. — Institóris J. magánzó Budapest. — Meszlényi László hadnagy Kiskalence. — Horváth Adolf utazó Budapest.

Központi szállója. Márda János tanár Cegléd. — Felfer János utazó Budapest. — Kállay Zoltán főispán neje Heves. — Spitz Samu utazó Budapest. — Funderbeier István tiszt Budapest. — Hermann W. magánzó Brád. — Balgos József főszolgabíró Borosbény. — Tody Lajos könyvvezető Kisjenő. — Toutheni József állatorvos Kisjenő. — Darkó Elek ellenőr Mezőhegyes. — Lövy Sándor Lippa. — Deutsch Samu utazó Budapest. — Szauer László gyártulajdonos Sopron. — Isák Dávid utazó Duka. — Bartha Armin utazó Szeged. — Erber Lajos kárbeviselő Budapest. — Molnár Gyula utazó Budapest. — König Miksa utazó Budapest. — Grünfeld. Bernát utazó Hajdunásás.

Pannonia szálloda. Liszt Ferenc vállalkozó Világos. — Bauer György magánhivatalnok Temesvár. — Supkégel Gyula kereskedő Orosháza. — Révész Benő honvédszázados Debrecen. — Bányai Sándor vállalkozó Versec. — Moga György dr. lelkész Arad. — Moga Vazul plébános Sarkadkeresztúr. — Illés Albert kereskedő Menyháza. — Engel Jenő kereskedő Megyesegyháza. — Grosz Agoston utazó Temesvár.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca I. szám, Szabadságtér mellett.)

Szenzáció! Krisztus és a bűnös nő, bibliai történet.

Műsor 1908. augusztus hó 19-én, szerdán:

1. Az új termés. Bohózat. — 2. Az aranykeresők. Megható életkép. — 3. A jószívű erdőkerülő. Nevettető. — 4. Spanyolország élő képes levelező lapokban. Színes, látványos kép. — 5. Felfordult világ. Kacagató. — 6. Lóverseny-szenvedély. Kép az életből. — 7. Taliga verseny. Kacagató. — 8. Krisztus és a bűnös nő. Bibliai történet.

Minden előadás alatt katonasene játszik. — Csúkrászs.

Augusztus hó 21-től az előadások hétköznapokon délután 6 órakor kezdődnek.

Előadások: Este 7 órától 11 óráig.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

A teledés szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős

Belgár Lajos.

NYILTTER.

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

Akar Ön nőszülni?

Fel vagyunk hatalmazva hölgyektől (köztük olyanok is, kik törvénytelen gyermekkel, vagy testi hibával bírnak) 5000—500.000 korona vagyonnal, hogy nekik megfelelő férjet keressünk. Csakis olyan urak, (ha vagyontalanok is) jelentkezzenek, akiknek komoly szándékuk van és mi sem áll utjában egy esetleges gyors házasságot kötni — az írjon a következő címre: **L. Schlesinger, Berlin 18**

Breger J. Arad,

elsőrendű kivittli üzlet halak, baromfi, zöldség újdonságok, gyümölcs, dinnye és finom szőlőkben az „Orsoval halhoz“

Szabadság tér 4. sz.

Városi és megyei telefon 616. — Szombaton zárva.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy f. hó 30-tól kezdve minden csütörtökön élő duna és balatoni vízben uszó hal kapható. Megrendelések 24 óra alatt eszközöltetnek.

Uradalmi nemes faj dinnyék. Asztali gyümölcs, valamint mindenféle fűszeráru kapható.

Veszek uradalmi dinnyét, gyümölcsöt és szőlőt akármilyen mennyiségben. Finom szőlőt a kertben csomagolom és onnan szállítom. 2574

Értesítés!

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy a Deák Ferenc-utcában levő Vas-szálloda utcai üzlet-helyiségében

„Kis sörcsarnok“

elnevezés alatt

bor- és sörcsarnokot nyitottam

ahol egy pohár valódi Dreher kőbányai sör 8 krajcárért, egy korsó pedig 12 krajcárért kapható. Kétlőnő saját termésű hegyaljai bor 40 kr. Zóna reggeli kenyérrel 10 kr.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal

Haas Albert.

CSALÓ.

dik az, aki azt hiszi, hogy a csunya és rossz karban levő fogakat nem lehet hófehérre tisztítani, mert egy kísérlet mindenkit meggyőzhet arról, hogy a törvényileg védett és szabadalmazott

Nádlér-féle „Hófehér“

fogtisztító-szer még a legelhanyagoltabb fogat és annak feketeségét vagy sárgaságát a leg-rövidebb időn belül is hófehérre tisztítja.

Az egészségre nem ártalmas,

mert a „Hófehér“ fogtisztítószer tisztán növény nedvekből vegyi uton van összeállítva. Egy üvegecske ára, mely 1—2 évre elegendő csak

1 korona 50 fillér.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl a feltaláló és készítő:

Nádlér Lajos

2544 Arad, Andrassy-tér 20.

Főraktár: Vojtek és Weisz drogueria.

DEPILLOR HAJVESZTŐ.

E csodahatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnövekedés alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ára utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin“ szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszer

= NEVER. =

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban

241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA

REZERVYI DARABOK

KÖNYVKÖTÉSZETE

ARAD ÉS CSALÁD VÁROSAI RAJZOLÁSA

ÁRTELJEN A LEHETSZERESSEN

PERVEL FELSZERELI

KÖNYVKÖTÉSZEINKET,

HOZ A LEHETSZERESSEN BERENDEZÉ

FOGVA A LEHETSZERESSEN KÖNYV

DISZTŐRÉSREI KÖZÖL MELYEK

DISZDOBOZOK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS.

DISZMŰMUNKÁK

MONITÓRÁZÁSOK

IRÓMAPPÁK.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKIK

ismeretség híján

háztartásra,
szelvényre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinszellésre,
zerkossra.

kulcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodászolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

szüneteket vétel vagy berbevitel osz-
tásból keresi:

AKI

valamely állást betölténi kíván: legbizto-
sabbban értesítse, ha az

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetés

rovatai használatja.

Vidéki

fogyasztási szövetkezet keres keres-
kedő segédet románul is beszélők
előnyben részesülnek. Cim a kia-
dóban. 2776

Mindenes főzőnő kerestetik

3 tagból álló családhoz, lehetőleg
azonnali belépésre, fizetés meg-
egyezés szerint. Cim a kiadóhiva-
talban. 2767

Elveszett

egy motortáska szerszámokkal. A
becsületes megtaláló kéretik le-
adni Hammer Vilmos műszerész-
nél, hol illő jutalomban részesül.
2768

Kéz eladás!

Jól jövedelmez, hozzátartozó nagy
utcai háztelkek, ezek az építendő
vashid által nagy értékre emel-
kedhetnek. Az egész terület 1100
□-ö. Előnyös feltételek, vételhez
4—5 ezer forint kell. Bővebbet
Thököly Imre-utca 52., a tulajdo-
nosnál. 2770

Nagyobb mennyiségű

szép hegyi szálló megrendelhető,
kilója 40 fillérért. Telefon szám
90. Arad. 2758

Gépirónő

a pénztár kezeléséhez kerestetik,
ugyanott egy gyakornok is felvé-
tetik. Pályázók, kik a német nyelv-
ben is jártasak, előnyben részesül-
nek. Ajánlatok „Igyekvő” jellege
alatt a kiadóhivatalba adandók.
2755

Fodrász berendezés

5 consol tükör, 5 forgó szék, fió-
kos szekrények, kördiván, stb. el-
adó Halmos fodrásznál, Szeged.
2721

Intelligens

iskolás leánykák, urí
családnál teljes ellátás-
ra elfogadtatnak. A ház-
nál zongorahasználat is
Cim a kiadóban.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyárának festékével.

Az aradi turista egyesület

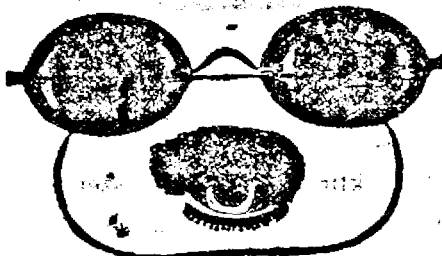
Arad-Hegyaljai Utthalózatának tér-
képe. Automobilosok, kerékpáro-
sok és turisták használatára 50
fillér leszállított áron kapható
Ingusz I és Fia könyvkereskedésé-
ben Aradon. Telefon 517. 201

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látszerész

Arad, Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Élő és javít mindennemű órákat két
évi jótállás mellett a legolcsóbb áron.
Raktáron tart mindennemű színházi látsze-
veket a legkülömbözőbb kiállításban, leg-
finomabb lorgnettek, orrszipetők és szem-
üvegek, arany, ezüst, nickel és tekenő-
beka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmérők-
ben, bor, must és szesz részére, te-
vébbá mindenféle hőmérők, mindem-
nemű kivitelben.

Szemüvegek és orrszipetők or-
vosi rendelet szerint azonnal ké-
szítetnek.

1908. V. 51/4. szhoz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kir. bir. végrehajtó
az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a
értelmében ezennel közhírré teszi,
hogy az aradi kir. járásbíróóság
1908. V. 51/4. számú végzése
által Deutsch Testvérek aradi cég
végrehajtató javára, Csutak Ká-
roly és neje aradi lakosok ellen
494 korona 77 fillér hátr. tőke és
járulékaik erejéig elrendelt kielé-
gítési végrehajtás alkalmával bi-
róilag lefoglalt és 1350 koronára
becsült butorokból álló ingóságok
nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszí-
nén, vagyis Aradon, Szentpétertér
9. szám alatt leendő eszközzésére
1908. évi augusztus hó 21-ik napjá-
nak d. u. 5 órája határidőül kitüze-
tik és ahhoz a venni szándékozók
ezennel oly megjegyzéssel hivat-
nak meg, hogy az érintett ingósá-
gok ezen árverésen az 1881. évi
LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a
legtöbbet ígérőnek becsáron alul
is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vé-
telára az 1881. évi LX. t.-cikk
108. §-ában megállapított feltételek
szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1908. évi augusz-
tus hó 5-ik napján.

Györffy Arnold,

bíróági végrehajtó.

2771

7127—1908. tkv. sz.

Arverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi,
hogy Steiner Adolf és társai aradi
cég végrehajtónak, özv. Pichler
szül. Scheitler Anna végrehajtást
szenvető elleni 1000 korona tőke-
követelés s jár. iránti végrehaj-
tási ügyében az aradikir. tör-
vényszék területén fekvő, Arad-
Pernyáya külvárosában fekvő,
az aradi 2379. sz. tjkvben A. +.
1. sor 2005. hrsz. alatt felvett De-
meter-utcai 51. sz. ház, udvar és
kertre az árverést 4000 koro-
nában ezennel megállapított kiki-
áltási árban elrendelte és hogy
a fentebb megjelölt ingatlan az
1908. évi augusztus hó 29-ik nap-
jának délutáni 3 órákor az aradi
igazságügyi palota földszint jobbra

levő 48. sz. helyiségében megtar-
tandó nyilvános árverésen a meg-
állapított kikiáltási áron alul is el-
adatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak
az ingatlan becsárának 10°/o-át,
vagyis 400 korona készpénzben,
vagy az 1881. LX. t.-c. 42.
§-ában jelzett árfolyammal számított
és az 1881. november hó 1-én 3338.
sz. a. kelt igazságügyminiszteri
rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-
képes értékpapirban a kiküldött
kezehez letenni, avagy az 1881.
LX. t.-c. 170. §-a értelmében a
bánatpénznek a bíróságnál előleges
elhelyezéséről kiállított szabálysze-
rű elismervényt átszolgáltatni.

Az aradi kir. törvényszék, mint
telekkönyvi hatóság.

Arad, 1908. évi július hó 8-ik
napján.

Aknav,

kir. tiszti bíró.

2766

20,901—1908. számhoz.

2733

Versenytagyalási hirdetmény.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóság nyilvános írásbeli
versenytagyalást hirdet a következő munkálatokra:

Tételszám	Megnevezés	A kincstár által engedélyezett összeg		A hitközség fizet a kézi és írás napszámok megváltására		Jegyzet
		Kor.	fill.	Kor.	fill.	
1.	I. Aradmegyében Glogovácson a róm. kath. templom javítására	1420	09	147	16	
2.	II. Bács-bodrogh-megyében Az Ó-kéri róm. kath. templom és lelkészlak javítására	2351	63	159	73	

Az írásbeli zárt ajánlati versenytagyalás Aradon a kir.
jószágigazgatóság hivatalos helyiségében folyó évi szeptember
hó 1 napján délelőtt 9 órákor fog megtartatni, mely időpontig
a zárt írásbeli ajánlatok ugyanott nyújtandók be.

Az ajánlat mindkét munkára külön-külön teendő.

Az ajánlattevő tartozik az általa megajánlott összeg
5°/o-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban valamely
kir. ad-hivatali pénztárnál bánatpénz gyanánt befizetni, és az
erről szóló nyugtát ajánlatához csatolni.

Az ajánlatban a megállapított összeg számokkal és betük-
kel világosan kiírandó.

A költségvetés és az árlejtési valamint az általános és
részletes feltételek Aradon a kir. jószágigazgatóságnál a hiva-
talos órák alatt (d. e. 8—12 óráig) megtekinthetők.

Elkésített vagy utóajánlatok, valamint táviratilag bejelen-
tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A beadott ajánlatok azonnal bizottságilag felbontatnak,
mely eljárásnál ajánlattevők jelen lehetnek és ajánlattevők
ajánlataikért 30 napig kötelezettségben maradnak.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóság fenntartja magának a
jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül, azok összegére való
tekintet nélkül szabadon választhasson.

Arad, 1908. évi augusztus hó 13-án.

Magyar királyi államjószágigazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szívhat

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

311